

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Anunțurile ne frâncați nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Brevetele de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena
E. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto
Moss), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Duker, A. Oppel, J. Donnerberg; în
București: A. V. Goldberger, Eck-
hard Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dobbe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 5 cr. și
10 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seria 10 cr. v. a. sau 80 banii.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 43)

„Gazeta” este în fiă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 banii. Atâtă abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 236.—Anul LV.

Brașov, Duminecă, 25 Octomvre (6 Noemvre)

1892.

Din cauza sfintei sârbători, de Luni, dia-
rula nu va apăre până Marți sâra.

Brașov, 24 Octomvre v.

Casul surprinător cu trîm-
țerea cheilor bisericei dela Și-
șesci la Roma, a dat naștere în
foia noastră unei discuțiuni de cea
mai mare însemnătate și gravitate
asupra situațiunei de drept istoric
și canonic a bisericei române
unite din Transilvania față cu bi-
serica Romei.

Nu mai trebuie să asigurăm,
cât de deosebite sunt în privința
acesta părerile și cât de mare e
confuziunea, în care i-a aruncat
pe Români uniți acea politică bi-
sericescă „mai înaltă,” care, de
vr'o douăzeci de ani încôce, mână
corabia bisericei române unite în-
tr'o direcțiã până adî necunoscută,
câutându scut și asil pentru bi-
serică, fața cu pericolele ce-o ame-
nintă în prezent și în viitor, nu
în consolidarea drepturilor și a
aședămintelor străvechi eclesias-
tice și în libera lor exercitare, ci
în puterea absolută a Romei pa-
pale.

În mijlocul confuziunei de idei,
ce a produs o memorata politică
bisericescă, e neapărat de lipsă
să se aducă lumină printr'o dis-
cuțiune obiectivă și temeinică a
situațiunei de drept a Bisericei
române unite.

Noi am dorit această discu-
țiune, dela care așteptăm mult
bine tocmai în momentele critice
de față, și ne bucurăm, că pu-
tem să punem adî înaintea ochi-
lor cetitorilor noștri un studiu
important, ce-l datorim penei
valorose a d-lui N. Densușianu, care
încă prin anii șapte-șeci, în sin-
odele mixte unite, ce la dorința ge-
nerală a clerului și a poporului
se convocaseră p'atunci în Ar-
deal, a luptat cu energiã pen-
tru drepturile și autonomia bisericei
și pentru restabilirea sinodalității
în sinul ei.

Cestiunea, despre care tracteză
d-lui Densușianu este o cestiune de
viață și de mörte pentru biserica
română unită, de aceea atragem
deosebita atențiune a cetitorilor
noștri asupra escelentului său o-
perat. Eată-lu:

DECISIUNILE

„Conciliului provinciale” gr. cato-
lică din 1872 în față cu Actele fun-
damentale ale Unirei dela 1698.

Prea Stimate Domnule Director!

Domnia-Ta îngrijat cu tot
dreptul despre calea, pe care a
apucat în timpul din urmă co-
rabia cea bătută de valuri a Bi-
sericei greco-catolice din Transil-
vania, doresc să afli astăzi dela
mine, cari sunt părerile mele asu-
pra unor cestiuni vitale pentru
sörtea definitivă a Bisericei greco-
catolice din Transilvania.

Îngrijirile Domniei-Tale și ale
noștre, tuturora, au fost provocate
prin faptul unic până acuma în
istoria Bisericei noastre greco-cato-
lice, comis în zilele trecute de
preotul român din Șişesci, care
peste capul autorității hierarhice
a bisericei noastre din Transilvania,
a trimis cheile unei bisericei ro-
mânesce la scaunul Pontificelui
din Roma; au fost mai departe
provocate îngrijirile Domniei-Tale
prin scrisoarea Părintelui protopop
Radu din Bucuresci, elev și Do-
mnia-sa alu celebrului institut de
catolisarea lumii (De propaganda
fide), scrisoarea, prin care Părintele
Radu se încercă a face pe popo-
rul român greco-catolic să creză,
că peste autoritățile noastre hierar-
hice există, pentru toate afacerile
noștre bisericesc, un tribunal
mai înalt, și acesta este scaunul
Pontificelui dela Roma.

Cestiunea de jurisdicțiune a Papei
dela Roma în Biserica noastră greco-
catolică, seu cu alte cuvinte: drep-
tul Papei dela Roma de a se face
suprem și absolut judecător și

cârmuitor în toate afacerile nos-
tre de credință, de rit și disci-
plină, este o cestiune, se-o mărtu-
risim pe față, atât de gravă și
vitală pentru biserica română de
Alba Iulia și pentru o parte mare
din poporul românesc, în cât,
din acest punct de vedere, cesti-
iunea acesta interesază nu numai
pe greco-catolici, der pe întreg
poporul român.

Ast-fel Domnia-Ta ai făcut
föte bine, că ai dat loc în „Ga-
zeta Transilvaniei” scrisoarea Părin-
telui Radu, ca să-și desvolte aci
teoriile sale contrari instituțiuni-
lor Bisericei gr. catolice din Tran-
silvania, și prin doctrinele sale ca-
tolice să ne deschidă nouă Româ-
nilor încă odată ochii, în ce abis
necunoscut cercă de un timp
încôce elevii Iesuiților din Roma,
să arunce biserica noastră greco-
catolică din Transilvania.

În nisce cestiuni atât de vi-
tale pentru noi, este absolută tre-
buiță, ca să ne luminăm cât
mai curând, căci întunerecul ne
duce de sigur la perđare.

Eu voiu espune aici pe scurt,
în cât îmi permit colonele ace-
stui prețuit diar, cum a fost
constituită autoritatea bisericescă
în Biserica de Alba Iulia până la
unire, și dela unire până în zilele
noștre; — voiu răspunde, decă, în
conformitate cu actele de unire ale
Bisericei greco-catolice, Pontificele
dela Roma are vre-un drept de
jurisdicțiune în Biserica greco-cato-
lică, și în fine voiu arăta, în-
tr'un mod imparțial, ce valoare
au „Decretele” Sinodului dela 1872,
ținut de răposatul Mitropolit
Vancea, Decrete, cari ne-au dat
legați de mâni și de picioare jertă
catolicismului modern.

Până la a. 1698 Biserica ro-
mână de Alba Iulia era Biserica
română a Răsăritului din totă
Transilvania și Ungaria, și eră
scimă cu toții, că în Biserica Ră-

săritului, în contormitate cu ve-
chile canone și cu usul conser-
vat: „Episcopul este locuitoriul
lui Christos” în diecesa sa, atât
asupra hierarchiei subordonate
lui, cât și asupra turmei sale. Preo-
tul primește dela Episcop auto-
ritatea sa prin taina chirotoniei și
ast-fel totu la densul are să se
adreseze în toate cestiunile ce pri-
vesc exercitarea funcțiunilor sale
bisericesc, așa că în Biserica Ră-
săritului Episcopul (orî Archiepisco-
pul) este trepta cea mai înaltă în
hierarchia bisericesc.

Aceste drepturi canonice și
esențiale ale episcopilor români,
seu cu alte cuvinte, această supremă
jurisdicțiune a episcopatului româ-
nesc asupra bisericei române nu
a suferit nici cea mai mică mo-
dificare prin unirea cu biserica
Romei.

Actul fundamental de unire al
Mitropoliei de Alba Iulia cu Roma
din 7 Oct. 1698, care după o as-
cundere de apröpe 200 de ani, am
fost fericit să-l descoper eu
între hărțile unui Iesuit, vră-
maș Român, dîc acest act
constituțional al Bisericei gr.
catolice declară, într'un mod
denn și sârbatoresc, că Biserica
română de Alba Iulia nu cedază
nimic din ritul, din disciplina
și din instituțiunile sale, de ori
ce natură, cari le-a avut până aci.

„Într'acești chip ne unim”,
dîc prea bunii noștri părinți dela
1698, și ne mărturisim a fi mădu-
larî ai sfintei, catholicescii biserice
a Romei, cum pre noi și rămășițele
noștre din obiceiul Bisericei noastre
a Răsăritului să nu ne clătescă....
și în obiceiurile și deregatoriile
protopopilor, cari sunt și vor fi,
nici într'un fel de lucru nime să
nu se mestece, și să fi cum și
până acum. Ear de nu ne vor
lăsa pe noi și pe rămășițele
noștre într'acești aședare (adecă
a Bisericei Răsăritului) pecețile
și iscăliturile noastre, cari s'au
dat, se n'arbă nici o tără.”

FOILETONUL GAZ. TRANS.

Cei șapte corbi și sora credincioasă.

I.

De mult, tare de mult, trăia o-
dată o muiere, care avea șapte feciori
și o fată. Bărbatul ei murise și ea
rămase necăjită, abia își putea hrăni
copiul de pe-o di pe alta. Copiul cerea
în totu minutul de mâncare și ea de
necaz nu mai sciea ce să facă. Odată
într'un neocaz îi blăstema dîcînd:
„Ași vrö să vă faceți corbi și să vă
cauți mâncarea pe câmp, nu să mă
totu necăjiți pe mine!”

Aceste vorbe le-a dîs ea într'un
ocaz rău, căci îndată feciorii ei s'au
făcut corbi, se sculară de pe scaunele
lor de pene negre și sburară, ca
mănași de vînt, către pădure.

Inima bietei femei impietri de
durere, când văd ce urmări a avut
vorba ei nesocotită. Când fii ei în
chip de corbi sburară spre pădure,
ea cădî jos și muri.

Acum rămase fata, scra feciorilor,

singură în casă, cu muma sa, care
era mörta. Fata era întristată până
în adîncul inimei. După ce îngropă
pe mamă-sa, nu putu să mai rămână
acasă, ci plecă și ea spre pădure,
unde au dispărut frații ei. Totu
merse prin pădure totă ziua totu
mai departe, până o apucă noptea
între pomi, de-asupra însă răsări
luna. Atunci ajunse ea la un is-
vor, care eșia dintr'o stîncă, de-
asupra lună, er împrejuru brați
înalti.

Fata era ostentă și setosă; după
ce se puse jos, se plecă la isvor și
beu. Der apa avea o putere ferme-
cătore în noptile când era lună
plină, oaci după ce a beut, i se
deschise ochii, și văd de-asupra
isvorului stînd un chip înalt de
muiere, mare și luminos ca so-
arele, la ale căreia picioare lîngă
stîncă se aflau cei șapte corbi,
adecă frații fetei.

Fata se spări de figură și cădî
la pământ. Atunci chipul de femeie
se plecă asupra ei, o atinse cu un
rămură și o întrebă: „Pe cine cauți
tu, fată?”

Fata răspunde: „Pe frații mei,
cari s'au făcut corbi și au sburat
cătră pădure. Pe ei să-i găsești și
să-i deslegi de blăstăm: — pentru
aceea am venit!”

Figura necunoscută îi răspunde:
Decă acesta e dorința ta și decă
vröi să fi credincioasă fraților tăi,
atunci îți voiu spune ce să faci,
ca să-ți implinesci dorința.”

Fata dîse: „Eu vrö să implinesc
ori ce îmi vei spune!”

Atunci începî figura a-i spune:
„Tu trebuie să locuesci singură în
pădure și să țoci în 7 ani, 7 cămeși
pentru cei 7 frați ai tăi. Der totu
timpul acesta tu trebuie să tac și
să stai mută, ca și când ai fi
născută fără graiu și nici bucuria,
nici întristarea să nu-ți deslege
graiul!”

„Voiu face tocmai așa, cum mi-ai
spus”, răspunde sora credincioasă
și acesteia apoi au și fost cuvintele
ei cele din urmă, căci de aci înainte
ea locuia mută într'o scorbură
din pădure și începî a țorce
pentru cele 7 cămeși.

Cei șapte corbi îi duceau mâncare,

er din isvor bea și se spăla, așa
că în fiă-care di se făcea totu
mai frumosă. Vera și érna fata
petrecea totu în pădure; dela o
vreme hainele i s'au fost învechite
și rupte cu totul, der în locul
hainelor, ea se acoperi cu pîrlă
ei cel în fața aurului, care i
slujea ca o învălitoare.

Așa a petrecut ea în pădure
șese ani și nici o ființă nu se
apropia de ea, afară de cei șapte
corbi și un porumb sâlbatic, care
și-a fost făcut cuibul lîngă
locuința ei.

Odată se întâmplă, că Craiul
plecă la vînat cu mult vînat, cai
și câni, tocmai prin pădurea unde
se afla fata. Mergînd el totu
mai adînc în pădure, numai éta,
că dă de cea scorbură bătrână,
în care se afla cea mai frumoasă
ființă femeescă. Albă și frumoasă
ședea ea acolo, acoperită cu
pîrlă ei cel aurii, er cu mîna ei
cea albă ținea fusul și toroa.

Inima Craiului începî să sbocotească.
„De unde ești tu, prea frumoasă?”
o întrebă el; „ești tu ființă
omenescă, or

Și acești venerabili bătrâni, cari cereau un port de siguranță pentru corabia bătută de atâtea valuri a poporului român, temându-se că prin această legătură cu scaunul Romei, biserica și naționalitatea română din Transilvania se nu fiă cumva periclitată, dâșii repetară de nou această condițiune esențială a unirei, la finele acestui act memorabil, dîcîndu: „Și așa ne unimă acei ce scriemă mai sus, cum **totă legea noastră se stee pe loc, ăra de n'ar sta pe locă nici aceste peceți se n'aibă nici o țăriă asu-pra noastră**“.

Acesta este singurul act autentic din mulțimea de acte ale unirei, falsificate în epoca acesta de Iesuiți; ba ce e mai mult chiar și actul acesta fū falsificat în traducerea latină scrisă pe aceeași fôia cu textul românesc.

De altă parte, în ședințele sinodelor câte se ținură dela 1697 până la 1700 penfru a desbata despre modalitățile și condițiunile unirii, sfinții Părinți de atunci ai Bisericii de Alba-Iulia, accentuară în continuu: „ca nu cumva se se schimbe cu încetul Ritură, seu Disciplina, și se substituască ală Bisericii latine... în judecăt se nu se purcedă după dreptul canonic ală Latinilor, ci după canoanele și disciplina bisericeii grecesci“. Aceste sunt cuvintele textuale ale ședinței a doua din Februarie 1697, cuvinte cum ni s'au transmis nouă chiar din partea Iesuiților.

Așa dăr nici în ritul, nici în disciplina Bisericii de Alba-Iulia actele unirei cu Roma nu au schimbat nimic. Legea și regulile pentru conducerea comunității bisericesci române unite din Transilvania au rămas acelea, cari au fost mai înainte. Astfel, că **dreptul de jude supremă, seu dreptul de jurisdicțiune ală Papei dela Roma în biserica română de Alba Iulia, nu numai că este în contra cu spiritul bisericeii orientale, dăr este în contra pactului fundamental de unire cu Roma, care stabilește ca o condițiune esențială, sine qua non, a legăturilor cu Roma, că „obiceiurile (adece ritul, disciplina, drepturile ierarhice) bisericeii noastre a Răsăritului, se nu se clătescă... că totă legea noastră se stee pe locă**“.

Aceste drepturi canonice ale Bisericii române de Alba-Iulia au fost apărute cu o rezoluțiune demnă și cu adevărată sfințenie de toți episcopii seculului trecut și de toate sinodele Bisericii de Alba-Iulia până la a. 1868.

Noi vom cita aici numai ur-

mătoarele decisiuni ale sinodului dela 1868.

În anul 1868 se întruni la Blășiu sinodul arhidieceșan pentru alegerea unui nou arhieru în locul decedatului mitropolit Ales. Sterca Șuluț.

Acest sinod, pentru a pune o barieră încercărilor de tot felul de a despoia biserica greco-catolică de independența și de drepturile sale, decise în ședința dela 30 Iulie:

„că uniunea bisericeii noastre cu biserica Romei vechi a fost numai dogmatică, păstrându-se ritul, disciplina și toate aședămintele neatînse“;

„că tendințe absolutistice necentenit s'au încordată a ne altera disciplina... introducîndu instituțiunii cu totul străine prin bărbați crescuți în institute iesuite“;

„că uniunea noastră cu biserica romano-catolică este și rămâne în seculi numai dogmatică“;

„că orî care membru ală bisericeii noastre greco-catolice, fiă acela cleric și chiar arhieru... ar mai cuteza a lua recurs, seu apelațiune la vre-unul din arhieriei seu consistorele romano-catolice, în orî-ce cauze bisericesci, acela ca călcătoriu de canoane și desprețitoriu ală Ierarhiei și ală Jurisdicțiunii noastre bisericesci, se fiă trasă la judecată sinodală“.

Aceste decisiuni demne de nisce adevărați părinți ai bisericeii și ai poporului român tură puse, ca condițiuni rigoroșe de alegere, noului Mitropolit.

Astfel sinodul dela 1868 temându-se, ca nu cumva noul Mitropolit se nu alunece pe povernișul perđării bisericeii noastre naționale, decretă următorul memorabil canoan:

„Obligăm pe toți membrii acestui sinod, în fața ceriului și a creștinătății adevărate, că orî-care va fi destinat... de a ocupa scaunul Mitropoliei de Alba Iulia... va observa și va face a se observa toate aceste condițiuni până în ultimele lor consecințe, și nu va ceda și nu va știrba din drepturile bisericeii nici o iotă... ci mai vârtos și va fi totdeuna gata a suferi și a merge pe urma lui Clain și Maior“,—omeni cari și-au epusă viața pentru a conserva intacte drepturile bisericeii poporului român.

Dăr aceste condițiuni obligatorii și sfințe pentru apărarea vechilor drepturi ale bisericeii greco-catolice persecutate, fură nesoco-

tite și călcate în picioare de noul Mitropolit Ioan Vancea, ales chiar pe basa acestor condițiuni.

Anume, arhierul Ioan Vancea, îndată după suirea sa pe scaunul Mitropoliei, cercă să smulgă biserica greco-catolică din portul ei cel vechi și sigur, și s'o arunce în valurile unui ocean necunoscut, ală catolicismului universal, care nu mai recunoșce nici naționalitate, nici biserica națională. Densul cercă să introducă în biserica de Alba Iulia toate dogmele Bisericeii catolice, vechi și noue, să coecedă Papei dela Roma toate drepturile de administrațiune, de guvernare și de jurisdicțiune, ce le avea în biserica catolică.

Acest pas rătăcit, și fatal pentru noi, al Mitropolitului Vancea, se făc în sinodul ținut la Blășiu în a. 1872, numit de cătră densul „Conciliu provincial ală provinciei bisericesci de Alba-Iulia și Fagarasiu“; și la decisiunile ilegale, cari treceau peste sfera de activitate a acestui sinod, vine acum și se provocă părintele Radu din Bucuresci, susținînd dreptul de guvernare și de jurisdicțiune ală Papei în biserica de Alba-Iulia.

Dăr se venim acum la punctul cel grav ală cestiunei.

Ce fel de decisiuni se aduseră în sinodul dela 1872?

Lucrurile se petrecură astfel: Se întembla anume, că Mitropolitul Vancea convocă la Blășiu în a. 1872 un sinod provincial, însă fără să facă mai dinainte cunoscut clerului și poporului Mitropoliei, cestiunile vitale, după cum vom vedé, ce aveau să fiă primite în acest sinod. În hârtia de convocare a Mitropolitului densul amintesc, în trecăt numai, de afaceri simple de administrațiune internă. „Pentru regularea trebilor Provinciei noastre bisericesci“, dîce densul.

În realitate însă Mitropolitul avea, după cum vom vedé, nisce tendințe iesuitice ascunse, căci înainte acestui sinod se puseră gata, elaborate, și numai pentru primire, cestiunile cele mai vitale pentru poporul român din Mitropolia Albei-Iulie.

Astfel acest sinod întrunit în a. 1872 la Blășiu, și la care participă din diecesa Lugoșului numai singur 4 persoane, din diecesa Orăđii 4, din diecesa Gherlei 5, dîcem, acest sinod votă în o singură ședință, în 9 Maiu 1872, o seriă întregă de

dogme catolice cele mai absolutistice, dogme cu totul contrari credințelor ritului, ierarhiei și drepturilor de jurisdicțiune ale bisericeii gr. cat. de Alba-Iulia.

Din aceste dogme, cari sunt foarte multe, cari despoiară Biserica greco-catolică de Alba Iulia de totă independența sa, noi vom cita aici numai următoarele:

Sinodul primu o nouă dogmă: că Papa dela Roma nu numai că este capul vedit ală Bisericeii universale, dăr „are deplina putere de a pasce, de a cărmui și de a administra“ precum în biserica catolică, așa și în biserica greco-catolică (pascendi, regendi ac gubernandi... plenam potestatem. Tit. I, c. 3. p. 7);

că pe viitor toți Episcopii și preoții, cari vor lua parte la sinodele provinciale „se facă mărturisirea publică a credinței catolice după formula prescrișă de papa Urban VIII.“ (publicam fidei catholice professionem juxta formulam ab Urbano VIII Romano pontifice... praescriptam. Tit. I., c. 3., p. 13.);

că Papa are „dreptul perfect și independent de guvernare și de legislațiune“ precum în biserica catolică, așa și în biserica de Alba-Iulia (potestas gubernandi, nempe ius perfectae et independentis legislationis Titl. c. i. pag. 18 și 23.)

că „Pontificele romană, când vorbesce de pe catedră, și când hotăresce pe basa supremei sale autorități, ca biserica întregă se țină vre-o dogmă de credință, seu de obiceiuri... atunci densul se bucură de infalibilitate, din care causă astfel de hotăriri ale Pontificelui nu se mai pot schimba. (Tit. II. c. 2. p. 23.)

Adece sinodul greco-catolic primu și dogma infalibilității;

că „Pontificele romană după dreptul divin... este judecătorul suprem ală credincioșilor, și în toate cauzele supuse judecătii bisericesci se pôte face recurs la densul“ (Tit. II c. 2. p. 26—28);

că „judecata scaunului apostolic... nu se mai pôte anula de nime, și nici nu este iertată cuiva se judece asupra judecătii Papii“ (Tit. II c. 2. pag. 27—28);

că „este falsă când susțină unii, că dela judecata Pontificilor romană s'ar mai puté apela la conciliul ecumenic“ (Tit. II c. 2. p. 27—28);

că Papa „ca supremă autoritate, căreia i s'a incredințat depositul credinței, are dreptul exclusiv de a prescrie forma cultului public și privat“ precum în biserica catolică, așa și în biserica

estî numai un răd de lumină curată? Vorbesce!“

Atunci frumoșă ridică degetul și arătă spre gură, care zimbi, dăr nu vorbi nimic.

Craiul o luă din scorbura, o puse pe calul seu și sbură cu ea spre palatul crăesc. Palatul era foarte frumos și înalt, din care putea privi în depărtare peste țera lui cea frumoșă. În palat erau odăi multe și frumos împodobite. Acolo duse el fata, pe care și-a pus de gând să o ia de nevastă. Peste nopte însă, când dormea mai bine în odăile cele strălucite, auđi pe cei șapte corbi sburând și croncăniind dureros. Aceștia erau cei șapte frați ai fetei, cari au sburat după ea și s'au aședat sub coperișul, sub care durmea sora lor.

Craiul o iubea tot mai tare, ou toate că mama și sora lui îi erau împotriva, dîcîndu că nu se cuvine unui craiu să ia de soț o fată gășită în pădure. El însă nu se lăsă de ea, ci din ăi în ăi o iubea tot mai tare. Numai una îl supăra, că gura ei cea zimbită nu vor-

bea nimic, dăr privind în ochii ei cei negri și frumoși, aceia îi spuneau toate ce nu putea spune gura cea fără de graiu.

După câteva zile hotărî dîca cununii și chiamă pe dîca aceea la petrecere pe toți amicii și cunoscuții. Surorile Craiului împodobiră pe mirésă cu florile cele mai frumoșe, o îmbrăcară în hainele cele mai pompoșe, îi deteră în degete inelele cele mai scumpe, cu ună cuvântă o împodobiră ca pe o crăiesă. Peste perul ei cel auriu puseră o căiță albă, ăr împrejurul căiței aședară o cunună din florile cele mai frumoșe, așa că frumoșea ei strălucea acum ca ună diamant, încungiurată de petri scumpe. În drumul ei spre biserica o încungiură popor mult de toate părțile îmbrăcat în haine de srbătoare; cântau muzicele, sunau clopotele și era o voiă mare. Dăr mirésă mergea înainte gânditoare și nu băga nimic în seamă; numai din când în când își arunca privirea în sus spre cer și vedea sburând de-a-supra ei pe cei șapte corbi, cari erau frații ei. Ea ridică dou degete dela mâna

drăptă și jură celor șapte corbi, că nici bucuria cea mai mare nu o va face să se lase de făgăduința, că nu va vorbi până nu va trece timpul, care l'aspusă cea umbră necunoscută dela isvorul din pădure.

Acum ea era nevasta Craiului și zilele bucuriei începură, căci pentru ea toate erau necunoscute. Craiul o purta peste tot locul și de pe deluri îi arăta țera lui cea mare și binecuvântată în care însă nimic nu se afla ceva mai prețios, decât nevasta lui. Când mergea Craiul cu ea, se îmbrăcau omeni, ca să o vadă, căci privirea ei îi înveselea pe toți. Bătrâni și bolnavii se sculau din pat, ca să o privească, căci lor parcă le aducea tinereț și sănătate; plugarală lăsa plugul; păstorul turma, numai ca să o vadă; copii și mamele încă opriveau cu iubire și o numiră cea mai frumoșă femeie. Unde călea ea, părea că e locul mai verde, paserile păreau că cântă mai frumos și aerul părea mai blând. Așa mergea ea pe lângă craiu frumoș și liniștit, că o ăi fru-

mă de Maiu. Cu toate cu nu avea cuvinte ca să mângăe pe srač, se glumescă cu cei fericiti și se ridă cu copii, dăr privirea ochilor ei, zimbetul gurei, păreau mai vorbito și decât cuvintele. Ea era o femeie bună și compătimitore, cinstea și darurile bogate, ce îi le făcea Craiul, le ținea pentru cei srač. Pentru aceea totă lumea pe ea o iubea, dăr bărbatul ei mai mult o iubea ca toți.

Numai în palat șoptiau curtenii între ei, că ore cine și ce felu este tinera crăiasă, de unde a venit ea și cum se pôte să se înalte această ființă necunoscută peste fetele de crai? Cum se pôte să se facă stăpână peste această țera o fată, pe care au gășit-o în pădure fără haine, și cine soie, de nu va fi ceva necurat în lucru! Că ea iubeșce pe Craiu, pôte acesta să aducă casei Craiului vre-o nenorocire, căci ce însemneză aceea, că se scolară în fiacare nopte, ca să tórca? Pentru-ce nu tórce acolo în casă, unde tórca și țesă muierile de curte? Pentru ce nu tórce dîca, ci caută numai

greco-catolică (Tit. VI. c. 2. pag. 104);

că „Metropolitul este numai un grad intermediar între Pontificale romană, capul bisericii, și între episcopi” (Tit. II c. 3 pag. 78.)

Astfel Pontificalele fû primită chiar în hierarchia internă a bisericii greco-catolice.

Se mai primă în fine noua dogmă catolică despre concepțiunea St. Marii, se luară dispozițiuni în principiu pentru reformarea ritului în biserica greco-catolică (pag. 114) etc.

Dér este de ajuns până aci, pentru ca sentimentele orî cărui om, care iubesc drepturile și independența bisericii sale, să se turbure de ușurința, de repeziunea și modul ilegal cum fură sacrificate toate drepturile vechi ale bisericii românești de Alba-Iulia.

Prin aceste dogme, biserica greco-catolică fû despoiată de totă libertatea și independența, ce o avuse în trecut. Papa are deplină putere de a administra și guvernă biserica greco-catolică, întocmai ca și biserica catolică. Papa, pe baza infabilității, pôte să ne impună orî ce nouă dogme de credință. Papa pôte să ne reformeze ritul, disciplina, să ne schimbe chiar limba cultului în biserică. Papa pôte să ocupe funcțiunile și demnitățile în biserica greco-catolică cu persoane chiar de altă naționalitate. Papa pôte să strămute seminariile noastre unde va voi. Papa pôte să dispună în privința școlilor noastre confesionale cum va crede dânsul, că e bine. Nimic nu-l împedecă. Puterea Papei este nemărginită. Elu are aceeași autoritate în biserica greco-catolică, ca în biserica catolică.

Acestu sinod fû așadéră o încercare temerară a decedatului Metropolit, de a împinge biserica greco-catolică de Alba-Iulia la completa catolisare, de a șterge toate urmele de separațiune dogmatică, rituală și disciplinară, ce existau între biserica română de Alba-Iulia și între biserica catolică. Calea fû aplanată în toate direcțiunile, toate porțile fură deschise pentru catolisarea perfectă a bisericii greco-catolice și pentru disolvarea ei în biserica universală papală.

După decisiunile sinodului din 1872, nu mai este vorbă de unire cu biserica Romei numai în 4 puncte. Sinodul a primită toate dogmele, toate credințele bisericii catolice.

Acésta este situațiunea bisericii greco-catolice de Alba-Iulia, după decisiunile sinodului ținut de Mitropolitul Vancea la 1872.

Din fericire însă pentru noi este clar, că decisiunile sinodului dela 1872 stau într'o evidentă contradicere cu actele fundamentale ale unirei dela 1698, căci declară în mod categoric, că nici odată nu se pôte schimba: nici legea, nici ritul, nici disciplina, nici aședămintele Bisericii noastre a Răsăritului.

Astfel decisiunile sinodului dela 1872 nu pot fi de loc considerate ca o modificare a actului de unire dela 1698, de ôre-ce reviziunea actului de unire se pôte face numai de cătră un sinod anume convocat pentru scopul acesta, dér nu de un sinod chiamat cu tendințe oculte, pentru afaceri de administrațiune și prin decisiuni votate în cursul unei singure ședințe, și fără ca cestiunile să fi fost mai înainte cunosute și studiate, și fără ca poporul și partea cea mare a clerului să fi fost consultați cât de puțin.

Nu se pôte, ca într'o singură ședință 25 persoane, atâtea au fost la sinodul din 1872, din cari numai puțină aveau *cura animarum*, să modifice dânsii actele de unire votate la 1698 de 38 de părinți, toți protopopi și unu arhieru, și asupra cărora se deliberasă an întregi.

De aceea decisiunile sinodului dela 1872, chiar dacă s'ar mai repeta încă odată, ele sunt și rămân ilegale și nule pentru toți seculii, fără putere obligătoare pentru clerul și poporul Bisericii de Alba-Iulia, fiind că sunt în contra pactului fundamental cu Roma, fiind că sinodul de alegere dela 1868, care încredințase Mitropolitului Vancea scaunul mitropoliei de Alba-Iulia, prin decisiunile ce i-le puse atunci ca obligațiune, îi luase totu dreptul de a puté primi vre-o dogmă catolică și de-a puté ceda vre-odată în cursul guvernării sale cevaș din drepturile de libertate și independență ale Bisericii de Alba-Iulia.

Este așa-dér o datoriă sfântă pentru orî-ce popor, care respectă drepturile bisericii sale, ca la cea dintâi ocaziune, să deé expresiune vedită, că decisiunile sinodului dela 1872 nu poté prejudeca întru nimic actele constitutive ale unirei. Va trebui să se spună în mod solemn, că noi suntem biserica națională și voim să rămânem biserica națională în vecii vecilor, că la noi

biserica și națiunea sunt aproape identice, și că a renunța la drepturile noastre bisericesti înseamnă a renunța la drepturile naționalității noastre, că pentru dragul catolicismului universal, alu absolutismului papal și alu tendințelor iesuitice, noi nu voim să sacrificăm nimic din drepturile națiunii și ale bisericii, ci precum le-amu moștenit intacte și nealienabile, totu așa voim să le conservăm pentru noi și următorii noștri.

Nic. Densușianu.

CRONICA POLITICA.

— 24 Octomre v.

În Ungaria situațiunea politică e mereu posomorită. Politicii maghiari, guvernamentali și opoșionali, ôrbecă mereu prin piela grôsă a nesiguranței și a buimăcelei. Ministrul președinte, Szapary, alergă, ca unu desperat, totu la trei-patru zile la Viena, ca să informeze Corôna despre marea încercătură în care au ajuns lucrurile. Pe cât de mare este în Budapesta nesiguranța asupra raporturilor politice interne, pe atât de adâncă este amărăciunea și indispozițiunea celor dela Viena, cari au rămas grozav de opăriți în afacerea ou încununarea monumentelor. Br. Fejervary a plecat la Viena să facă unu raportu Corônei asupra situației. Se dice, că elu va raporta Corônei, că cabinetul unguresc e decis, ca proiectul despre *căsătoria civilă* să nu se desbată în dietă, până când nu se va fi primită *administrațiunea de stat*. Primindu-se acesta, guvernul va retrage ordinațiunea sa din Februarie privitoare la *căsătoriile mixte*, dacă acesta o va dori Corôna. „*Budapesti Hirlap*” dela 4 Noemvre spune, că între deputații guvernamentali s'a pornit o viaș mișcare cu scopu de a readuce în fruntea guvernului pe *Colomanu Tisza*. S'au pus în circulațiune liste de subscriere, prin cari fostul ministru președinte, Colomanu Tisza, este rugat să ia erăși asupra-i conducerea partidei. Lucru firesc, dice numita foia, că acesta este unu votu de neîncredere datu lui Szapary, și totodată este o provocare, ca Szapary să recomande Corônei de urmașu alu său pe Colomanu Tisza. Numai atâta ar mai trebui acuma, ca să viaș erăși Tisza, pe care atâta l'au huiduit opoșionali, până a trebuit să se retragă!

Este sciut, că guvernul rusesc din Petersburg a fost adresat guvernului din Constantinopol o notă, în afacerea visitei ministrului președinte bulgaru, Stambulov, la Sultanul. În nota acesta Rusia mustră pe guvernul din Constantinopol, pentru că a datu semne că aprôbă politica lui Stambulov și a

principelui bulgaru, Ferdinand, pe care Rusia nu vré să-l recunoscă. După cum spune foia englesă „*Times*”, Pôrta otomană a răspuns guvernului din Petersburg. Răspunsul acesta este forțe scurtu și de următorul cuprins: „În timpul scurtu, câtu Stambulov a petrecut în capitala imperiului turcesc, nu s'a vorbit și făcutu nimic, ce ar puté cuprinde în sine o schimbare a politicei demne și leale a guvernului turcesc, ce se întemeiază pe respectarea tratatelor”. Foia „*Times*” dice, că Sultanul numai cu greu a putut fi înduplecat să aprobe acestu scurtu răspuns. Cercurile politice rusesci sunt forțe puțin mulțumite cu acestu răspuns alu Porței, fiind că elu nu cuprinde de locu espresiunea păreri de rău a Turciei asupra acelor incidente despre cari guvernul rusesc s'a exprimat în modu desaprobatoru.

Foile germane discută viu cestiunea proiectelor militare germane, prin cari se intenționază sporirea armatei. Din incidentul acesta foia „*Neuste Nachrichten*” publică o convorbire ce a avut o unu diarist din Lipsca cu Bismarck asupra păcii și a războiului. Fostul cancelar germanu dîse între altele, că dacă Franca va începe războiul, Rusia nu va privi în acesta unu *casus belli*, decât însă Rusia ar ataca singură pe Germania, Franca nu va aștepta pré multu să vedă cum se dezvoltă lucrurile și încă va ataca de-i va veni bine, ér în iși va ține sabia în teacă. Nu e întotdeauna a se spori armata la milioane și milioane de ômeni, de ôre ce și așa în luptă nu voru puté intra mai multu de 2—300,000 ostași. Celu care va câștiga cele dintâi 2—3 atacuri, va fi învingătoru. Germania însă are atâta armată, câtu îi trebuie pentru a susține primile și cele mai grele atacuri, chiar și dacă ea ar fi atacată de două mari puteri. Bismarck mai dîse, că războiul de sigură nu se va întâmpla mai curându de doi trei ani; ér până atunci este încă timp de gândit și de armat.

SCRILE ȚILEI.

— 24 Octomvre.

Regele Carolu la Viena. Cetim în foile din Bucuresci, că M. S. regele Carolu, împreună cu A. S. regală principela Ferdinandu, la reîntôrcerea lor din Sigmaringen, se voru opri două zile în Viena.

—x—

Concertu la Iași. Cetim în „*Timpul*” de Vineri sêra: „La Iași, d-lu Traianu Muresianu, cunoscutul baritonu român, va da mâne, Sâmbătă, unu concertu în sala teatrului Pastia, cu concursul d-nei Valeria Nau și a d-rei Sofia Muzicescu. Leșenii voru avé mâne o sêră plăcută”.

singurătatea și își face lucrul numai în meșul nopții, când umblă spiritele și necurații?”

Toate acestea curtenii le împărtășia și Craiului, dér Craiul nu voia nici să asculte, căci iubirea față de muieră era tare și nu-l putea nimeni abate dela ea.

Ca vântul treceau vorbele curtenilor pe lângă urechile Craiului, dér în cele din urmă totuși o neliniște tainică cuprinsă și inima lui.

Odată într'o noapte se deșteptă din somn și i se pără, că aude sfârșitul unui fus și uitându-se împrejurul său, luă de veste, că ținera lui crăiasă a părșit patul și că, desculță fiind, torcea la lumina lunei. În odaie se aușia sfârșitul fusului, ér afară pe coperișul turnului se aușia croncănitul corbilor. Acestea singure erau, cari conturbau liniștea nopții. Lumina lunei umplea odaia cu o lumină slabă și la rașele ei apărea crăiasa ca într'o lumină magică. Craiul se înfioră când vedu aceste lucruri tainice ale femeii sale. Elu tăcu însă și nu i dîse nimic, dér ea băgă de

sămă, că Craiul s'a schimbat și că este bănuș în inima lui. Cu toate acestea din graiu nimica nu grăi, ci numai ochii ei îi cereau iubirea și încrederea lui. Aușia ea prin curte și prin grăduri pe curtenii și servitorii vorbindu despre prietenia ei cu corbi, și vedea, cum privesc toți asupra ei cu temere și mâniă, dér cu toate acestea nu grăi nimic, căci când privea la coperișul turnului, da cu ochii de frații ei, cari cu doru așteptau ziua mântuirii, adeocă ziua, când se voru face erăși ômeni. Ea își iubea Craiul totu cu acea iubire, pe care i-a făgăduit-o la cunună.

Acum nu mai era departe timpul când se se împlinesc dorințele ei. Dér încă n'apucaseră să se împlinesc cei șapte ani și ea dăru Craiului doi copii frumoși, ca florile unui măr înflorit, cărora nu le puteai găsi păreche să fi totu umblat.

II.

Acum era mare bucuria la curțile Craiului. Craiul veni cu măsă și cu surorile lui la mama copiilor, ca să se

bucure împreună și să strângă copiii la peptu. Craiul se simți mândru și fericit, că sêmența lui nu o va perde, ci se va moșteni în copii. Indată Craiul chiamă unu preot, ca să întărescă pe muieră cu binecuvântarea lui și să cêră dela Dumnezeu scutirea copiilor de dureri necurate. Pe-o perină se aflau copiii amândoi lângă oaltă, ca doi trandafiri frumoși. Mōșă îi luă și-i duse cu grijă, ca să-i scalde în apă caldă, dér când picioarele copiilor atinseră apa cea caldă, se întâmplă o minune, care înfricoșă și-i băgă în spaimă pe toți.

Copiii adeocă de-odată mi-se schimbă și din mândri, ce erau, mi-se făcuseră doi pușori de corbi, cari și sburară pe ferestra cea deschisă afară. Mōșă încremeni și scapă din mână perina, pe care ținu copiii. Toți au căzut în spaimă de lucrul acesta ne mai pomenit și înfricoșat. Craiul încă se înfricoșă și începu a se căi forțe, că a împărșit iubirea cu o fată, care e stăpănită de dureri necurate și care în locu de copii i-a născut corbi, spre rușinea țerei în-

treși. De frică și rușine, își acoperă toți curtenii fețele, ca să nu mai vadă minunea ne mai pomenită. Preotul de frică, îi cădu cartea, și în palat pretutindenea se aușia dicându-se, că Crăiasa e o strigoe.

Supărarea Craiului și țipetele lui, pētrunseră la urechile tinerei Crăiese. Ea era să izbucnescă în țipete de durere, dér înaintea patului sta cel chipu de femeie dela isvoru, pe care nu-l vedea nimeni, numai ea. În mâna stângă ținea unu rămurel, ér cu cea dreptă apăsa gura tinerei Crăiese, ca să tacă. Atunci sora cea credincioasă își năduși durerea în inimă și stetu erăși mută. Ea tăcu încă și atunci, când bărbatul se apropiă de ea și cu lacrimile în ochi o întrebă, dacă stă ea într'adeveru în legătură cu durerile necurate, ori ba, căci elu o iubescă mai multu, decât lumina ochilor și mai tare decât toate avuțiile lui. Ea tăcu măcară preotul o amenință cu toate pedepsele iadului, ba până și cei mai din urmă curtenii își băteau joc de dânsa și fugeau dinaintea ei.

Noul rector al Universității din București, D-l T. L. Măiorescu, profesor la Universitatea din București, intruind cele mai multe voturi, a fost confirmat ca rector al numitei Universități.

—x—

Afacerea Zappa. O telegramă a „Agentiei Havas” împărtașește din Atena, că în cercurile guvernamentale de acolo se vorbește, că pașii ce i-au făcut Grecia în afacerea Zappa, formeză de prezent obiectul unei schimbări de păreri între cabinetele europene.

—x—

Țăranul și archiducele. Multă se vorbește în Viena de-o aventură, al cărei erou a fost archiducele Iosif. Vădându-l adevărat archiducele pe un țăran, că fugă după un cocoș, care scăpase, Al-teța Sa se repezi asemenea după el și a fost așa de fericit, că a prins pe fugă. „Figaro” spune, că țăranul păturaș de recunoștință, scose atunci punga și numără archiducelui 20 crucei pe cari acesta i-a și primit.

—x—

Societatea elevilor dela Institutul preparandial gr. cat. din Blăși în 15 Septembrie n. c. s'a constituit în următorul mod: Președinte. M. O. D. Ioan F. Negruț; vice-președinte: Romul Rus, elev. curs. III; not: Valeriu Mărginean, elev. curs. III; bibliotecar: Nicolai Girbozan, elev. curs. III; casar: Gedeon, elev. curs. II; arhivar: Srariu, elev. curs. III; controlor: Frățilă, elev. curs. I. — In comitetul literar la fôia „Speranța”: președinte: Ioan Giurgiu, elev. curs. III; membri: Gavrilă Bozoșian, elev. curs. III; Romul Rus, elev. curs. III; Augustin Trif, elev. curs. II, Ioan Folea, elev. curs. II; Alessiu Viciu, elev. curs. I.

—x—

Furt de diamante. Intr'un atelier pentru cioplirea diamantelor din Auvers, s'a furat în noaptea de 1 Noembrie n. c. 2500 carate diamante în valoare de 500,000 franci. Făptuitorii sunt recunoscuți.

—x—

Căile ferate ungare în primele săptămâni ale acestui an, după un raport al ministrului de finanțe, au adus statului în total un venit brut de 40.8 milioane fl., adică mai multă cu 4.2 milioane ca în același period al anului trecut.

—x—

Serate cu abonament. Hotelierul Ioan Geist, (Hotel Nr. 1) va arangia, ca și în anii trecuți cu muzica orășenească patru serate, cu abonament. Muzica orășenească, precum și bucătăria și pivnița d-lui Geist, sunt o garanție, că publicul va gusta câteva seri de petrecere. Informații se pot lua în librăria

W. Hiemesch, în hotelul Central Nr. 1 și la Gustav Hedwig. Prețurile sunt foarte moderate și pentru patru serate de persoană 1 fl. de 2 persoane 1 fl. 80 cr., de trei persoane 2 fl. 60 cr., de 4 persoane 3 fl., și de 5 persoane 3 fl. 50 cr.

—x—

Muzica militară va cânta mâine în pițică cu următorul program: 1. Lehar: „Lyuk, lyuk, lyuk” marș. 2. Reisinger: Overtură la opera „Die Felsenmühle”. 3. Strauss „Kaiser” vals. 4. Absänger: „S'kohlrösl”, cântec. 5. Ischpold: poutpourri „Operetten Revue”.

—x—

Cunună D-lă Ioan Popă din Teneșul săses și d-ra Leontina Popescu din Juocul infor, se vor cununa la 13 Noembrie n. c. în biserica română din Juocul inferior. — Să fie în oasă cu noroc!

—x—

NECROLOG. Basiliu Popțianu, căpitan c. r. în pens., posesor al crucei pentru merite militare cu decorațiunea de rebel, al medaliei pentru rebel, și al crucei pentru serviciul militar, membru al „Asociațiunii transilvane”, casar al băncii „Bistrițana”, — a răposat la 28 Octomvre n. c. în Bistrița, în anul al 59-lea al vieții și a-lă 15-lea al căsătoriei. Lă deplănge întristată soția Anastasia n. Manu, cu fiu săi Vasile și Cornelia. — Dumnezeu să-l odihnească!

Retragerea din curs a banilor vechi de argint.

În urma unei ordinațiuni ministeriale, monedele vechi valuta convențională, se vor primi la casele statului, în valorea de astăzi, numai până la sfârșitul anului. După terminul acesta, ele se vor răscumpăra numai prin monedările statului, cari însă vor plăti numai valorea argintului. Pierderea în cazul acesta va fi însemnată.

Se vor răscumpăra:

Până la 31 Decembrie:	După 31 Decembrie:
1 taler cu corună cu fl 2:30	cu fl. 1:65
1/2 " " " 1:12	" 0:82
1/4 " " " 0:55	" 0:40
1 taler de 2 fl. m. c. " 2:10	" 1:50
1 floren m. c. " 1:05	" 0:75
1 doițec (husos) v. " 0:34	" 0:24
1 " nou " 0:35	" 0:25
1/2 " " " 0:17	" 0:12
1/4 " " " 8	" 6
1 piesă de 3 cr. " 5	" 3
6 cr. (piese din 48/9) " 8	" 6

Se presupune, că piesele nu sunt găurite, sau stricate, pentru-că în cazul acesta nu se primesc la case și reprezintă numai valorea argintului.

Atragem luarea aminte a întregului public român asupra acestei înscințări, cu deosebire preoții și învățătorii români de pe la sate sunt dator să spună poporului, ce pierdere poate să sufere, decât

nu-și va schimba monedele de sus până la sfârșitul anului acestui.

Cine nu le vor pute schimba aiea, se le prezintă la instituturile noastre de bani, cari de bună seamă se vor îngriji de schimbarea lor.

REPLICA

junimii academice române din Transilvania și Ungaria.

Justiția...

În anul 1885 se lansăză printre poporul român o proclamațiune iscalită de „Comitetul irredentei române” din București. Tonul acestei proclamațiuni era, adevărat, foarte ascuțit și vehement; ea era scrisă de nise omeni, cari cunoseau bine suferințele Românilor, pe cari îi îndemnau să părăsească calea legală. Și noi și presa noastră am desaprobată la timpul său conținuutul acestei proclamațiuni. Nu dora pentru-că starea noastră ar fi suportabilă, ci din motivul, că și acum suntem de credință, că numai în cadrele legii noi trebuie să ne ajungem drepturile noastre usurpate. Autorii acestei proclamațiuni și-au primită pedepsa — ei au fost expulsați.*

Guvernul unguresc nu s'a mulțumit cu atata, el a început o adevărată gonă contra Românilor. Tote părțile locuite de Români sunt puse sub o formidabilă stare de asediu. Gendarmii cu organele polițienesci fac perchisiții, intimidăză, maltratăză și infundă lumea în pușcării. Cu deosebire preoții și învățătorii au fost primele victime ale acestei furibunde vijelii. Un preot împreună cu trei credincioși ai săi din St. Mihail-Deșert sunt acușați de nise roșegați, că fac parte din „Irredenta română”. Fără a mai cerceta, decât acușă este și întemeiată, sunt luați și legați de gendarmi, escortați la judecătoria cercuală și de aci la Clușiu, unde după-acesta stau în pușcării mai bine de o lună de zile, neputându-se nimicu dovedi contra lor, li-se dă drumul. Întrăgă această călătorie preotul a trebuit să o facă pedestru înaintea gendarmilor, trecându prin alte comune, ca cel mai de rând făcător de rele. Tot în acest an și sub acest pretext sunt ținuți în închisore trei învățători români, câte 4—6 luni, neputându-se dovedi nimicu în contra lor.

* Nota Redacțiunii „Gazetei Trans”. Nu cumva prin exclamarea: „Autorii... și-au primită pedepsa... au fost expulsați!” scriitorul acestui capitol din Replica vrea să se alature la acei cățiva lingăi, cari au aprobată espulșările Ardelenilor în România la 1885? Nu cumva vrea să dică, că acei Ardeleni au meritat să fie espulsați de un guvern român și din țera română? — Ne mirăm, că în Replica junimei noastre s'a putut strecura un pasagiu ca acesta.

În Năsăud edificiul librăriei „Concordia” este încungiuurat de gendarmi, se face o minuțioasă cercetare și se află — nimica. Români din Munții-Apusei sunt țăriți en masse în pușcării, unde sunt deținuți luni întregi.

Nouă Românilor ne este oprită ori ce manifestațiune de bucurie; diu motivele cele mai neintemeiate suntem trași în judecată și pedepsiți. Așa s'a întâmplat cu doisprezece notari din Sălagiu, cari au fost pedepsiți unii cu câte 25 fl., ér alții cu pierderea oficiului, pentru că au iscalit o adresă de încredere trimisă unui redactor, care a fost dat afară din post de metropolitul Miron Roman, pururea gata a servi interesele Maghiarilor.

Mai multor Români fruntași din Brașov, li-s'a făcut anul trecut procese, pentru-că la o cină comună purtase toasturi în onorea mai multor redactori români, cari tocmai atunci trecuseră prin procese de presă, dér pentru care sentința de condamnare nu ajunsese încă la valora de drept.

În administrația, în justiția, în totă viața publică, tôte inscripțiunile oficiale sunt exclusive maghiare, poporul românesc, firesc, nu înțelege absolută nimicu din ele, precum nu înțelege nici felurile publicațiuni etc., cari érași în limba maghiară i-se fac; diu această pricină el este espus la nesfârșite pedepse pentru transgresiuni etc.

Inscripțiunile și publicațiunile ar trebui să se facă în scopul de a orienta pe locuitori.

Prin urmare, se pôte o mai mare absurditate decât, când aceste inscripții și publicații nu se fac pentru orientarea cetățenilor, ci pentru a le da acestora la făcare pasu să înțelăgă jugul hegemoniei maghiare?

Întrăga societate maghiară nu cunosec altă ideală, decât sporirea elementului maghiar, prin nimicirea elementelor nemaghiare.

Ér cei mai activi agenți ai acestui „ideal” sunt funcționarii publici.

Și totă această omenie sunt chemați a ne face nouă dreptate.

Evident, că ori de câte-ori funcționarul maghiar are să judece între Români și Maghiari, el nu pôte fi nepărtinitor.

De altcum, chiar d-lă Mocsary, unicul Maghiar, care judecă onest în chestiunea naționalităților, dică: „Cu consternare aușim păreri, cari de cari mai curioșe, după cari scopul sfîșește ori ce mijloce, decât ele sunt de natură a promova maghiarisarea; aușim opiniuni și vedem, că se cer astfel de mă-uri, după cari egala îndreptărire aliquando valet, aliquando non valet; mai mult „patrioți”, în zelul lor, ar figata a cere, în interesul maghiarisării, pe terenul administrațiunii sistarea legi-

Ea tăcu și nu răspuse la nimenea nimicu și în cele din urmă veni haiducii și o duseră, batjocurindu-o în felii și formă, într'o închisore afundă și umedă. Aici ea érași se vedea singură, pretutindena în jurul ei tăcere, dér acum nu mai era ca în pădure, încungiuurată de ramuri verzi, și nici nu se mai putea bucura de rațele sôrelui și lunei, ci frica și întunerecul nesfârșit o încungiuură. Dér nici acestea n'o putură îndupleca să-și deschidă gura, ca să vorbească.

Ea fu chemată înaintea judecării, unde era acusată, că cu farmece ar fi făcut pe Craiu ca să o ia de soție și că prin acesta ar fi adus rușine peste curtea crăiescă, ba că a născută penecuratul și altele de acestea. Dér sora credincioșă nu răspuse nimicu la tôte astea. Atunci veni haiducii și o duseră în camera, unde se executau cei osândiți la morțe, îi arătară ceea ce-o așteptă și-i bătară trupul cel gingaș cu bețe de trestia udate în apă sărată, dér ea tăcu și le răbdă tôte.

Vădându aceste judecării, în cele din urmă o judecară să fi arsă de via pe rug, ca să se învețe tôte fermecătorele de a mai umbla cu farmece. Ea ascultă și această judecată nedreptă cu capul plecat și nici măcar cu un cuvânt nu-și mărturisi nevinovăția ei.

Craiul era foarte întristat pentru pierderea ei, și cu tôte că a vădută chiar el când s'au schimbat cei doi copii în corbi și cum lucra ea pe sub ascuns în taina nopții, el totuși nu putea crede, că ea ar fi vinovată și că ar avé vreun ougetu rău. Supărarea îl aduse până acolo, că slăbia din zi în zi și nici mâncarea nici băutura, nu-i mai ticeau. Aceia însă, cari pisuniau pe tinera crăiasă și-i voiau rēul, dicău: „Vedeți, strigăția această cu farmecele ei a făcut, că Craiul să se usce pe picioare! Cu cât va fi omorită mai curēnd, cu atât mai bine, căci deoă nu, ea ne prăpădesce pe toți cu farmecele ei!”

Dér pe când răuvoitorii o judecau cu atata ne'ndurare, sora cea credincioșă stetea în închisore întunecoșă și torcea

mereu la cămașa cea din urmă. Fusul și cele șese cămeși deja făcute, i s'au fost dusă acolo în temniță, ca să fi și acestea arse împreună cu dēna, ca să nu mai rămână nimicu din lucrurile ei. Nimenea nu mergea la ea ca să o mângăie; numai câte-odată se aușia noaptea cei șapte corbi, frații ei, sburându pe lângă ferestra închisorei.

Afară lemnele pentru rug erau deja adunate și parul, de care avea să fiă legată tinera crăiesă până va arde, de asemenea era înțepenit. Călii erau cu tôte gata, ca să pôtă cât mai în grabă îndeplini osinda. Dimineta următoare, până a nu se duce roua, avea să se întemple execuțiunea, pentru aceea i-se aduse Craiului judecata ca să o întărească.

Acum încep Craiul érași a se lupta cu chinurile cele mai amare, pentru-că el nu voia să soie nimicu despre nevinovăția ei și nu putea să-și întine mâinile la morțea ei. Surorile Craiului plăngeau împreună cu el, pentru că lor le era mila de chinurile lui; dér ele totuși credeau, că tinera crăiesă ar fi o fermecă-

tore și doriau să-i vedă morțea; pentru aceea diseră fratelui lor: „Iubitule, mângă-te, pentru-că întristarea ta nu va mai ține mult. Acum necurata cu farmecile ei ține încă sufletul tău prins și iubirea ei cea mincinosă îți întunecă ochii. Dér după ce va fi arsă, tu vei scăpa de farmecile ei, vei fi liber și altmintrelea te vei simți.”

Craiul răspuse: „Inima mea se împotrivesce la ceea ce fac; și decât ea m'a legat cu farmece, farmecele acelea sunt pentru mine dulci și eu nu vrău să mă scap de ele.”

Surorile érași îi diseră: „Vrei tu, să vezi copiii tăi sburându în chip de paseri urite? N'ai vădută tu însuși rușinea ce ți-a făcut ea ție și casei noastre întregi?”

Atunci își acoperi Craiul fața și cu pecetelul său întări judecata de morțe a tinerei crăiese.

Acum sosise și noaptea cea din urmă, în care mai avea să trăiescă crăiasa. Pe patul ei de paie ședea și privea la lumina lunei, care își trimetea asupra ei

lor,  r in legisla iune crearea mai multor legi excep ionale.

 ranul român delat primul său contact cu func ionarii, totu  menit străin de limba  i de datinele sale, este tratat cu o revolt tore necuviin . In ochii acestor  , „husari kosuth”-i ti, d nsul nu este dec tu un subiect de despoisire, de dispre   i de ocară.

In t te  rile culte, numele de familie se scriu, trebuie a se scrie intotdeauna a a precum se isc lescu purtătorii acestor nume, cari in c nu se pot iscăli, dec tu intotdeauna a a, precum sunt  nregistr ti in matricula botez ilor.

Se scie, că alterarea unei singure litere intr'unu nume familiar, p te pricinui cele mai mari neplăceri.

Func ionarii maghiari in s, dela notarul satului până la ministri, ca să ne vadă cu o  r  mai nainte maghiarizat, se cred  ndrept ti a schimonosi numele familiare românesc ad libitum, numai unguresc să sune!

Acum să  i, inchipuisc  cineva neplăcerile, ce le are poporul românesc în cestiuni de proprietate, pe la c r ile funduare etc. din pricina acestor volonit i!

In t t  Transilvania  i Ungaria, aceste birocr ti  ng mf ti, apr pe fără excep iune, vorbesc cu  ranii români dicensu-le „Tu”  i „Moi”, ca  i când acestia ar fi slugile lor.

 i intr'adeveru, cum s'ar  i pute, ca membrii na iunii hegemonice să dea cinstea cuvenită cetătenilor unei na ionalit ti helotizate!

Când func ionarul maghiar, din pricină că nu cunoșce limba n str , nu înţelege păsurile  ranului nici prin mijlocirea servitorilor de birou, scoate fără multă vorbă pe  ranu afară.

Pe fiecare  i se int mpl , că la gări nu li-se dă Românilor bilete de c letoari din pricină, că ei nu scie  i nu voru să le cer  unguresc,  r cassierii nu scie s u nu voru să  nţeleg  unguresc!

Românii să apeleze? D r cum  i unde, intr'o vie  public  at tu de străină de trebuin ele lor?

Ocara  i batjocura, ce  i permitu acesti func ionari venetici f t  de poporul de pe cari tr escu, este ne mai pomenită.

Până  i cel din urmă servitor maghiar din birourile publice, când are a face cu poporul nostru, ia un aer de grandezz   i vorbe e cu elu intr'unu ton de suveranu dispre .

Sourt , t t  birocr tia acésta, dela ministri până la servitori, cere ca poporul să in ve  de dragul ei limba maghiară.

Adecă 3 milioane de Români, respective 10 milioane de cetăteni nemaghiari, sunt pu i in fața dilemei: s u voru  nv ta limba maghiară, s u voru renun a a- i mai căuta drepturile in patria lor!

Intregi popore sunt tiranizate a inv ta o limbă străină, incult   i greceie, ca să mulţumesc pe slujba ii lor proprii!

D r sunt poporele pe lume pentru func ionari, s u func ionarii pentru popore?

D r ca le pasă Maghiarilor de asemenea considerante.

D r  ei din „sc la con-sti-tu io-nalis-mu-lui” au e itu, precum ne asigură junimea maghiară!

TELEGRAMELE

„Gazetei Transilvaniei.”

(Serviciul biuroului de cor. din Pesta)

Budapesta, 5 Noemvre. „Magyar Hirnap” aduce in fruntea f iei scirea, lipsită de ori ce temeiu, că ministrul-preşedinte şi-a dat dimisiunea, impreună cu ministrului săi colegi,  ri după am di după consiliul de ministri. Numita f i  mai spune, că Fejervary ar fi plecatu  ri la Viena pentru ca să raporteze M. Sale decisiunea consiliului de ministri. Ministrul preşedinte, se dice, va pleca Duminecă la Viena pentru ca să a tern  M. Sale peti iunea de dimisionare. Demisiunea cabinetului, se dice, c  se va anun a parlamentului abia după desbaterea proiectelor de legi la ordinea  ilei. Bugetul  i demnit tea se dice, c  se voru desbate deja sub noul cabinet. F ia amintită mai dice, că viitorul cabinetu ilu va compune s u Koloman Szell s u Veckerle.

Budapesta, 5 Noemvre.  ri au fostu alte 11 inboln viri de coler , 7 decese.

Viena, 5 Noemvre. Ministrul de finance asternu ast di in camera deputa ilor preliminarul de bugetu. Cheltuelile totale sunt 608.684.794; veniturile totale 609.572.085, prin urmare prisosul este cu 887.291 mai favorabil fața de cel din anul trecut de 655.308.

Viena, 5 Noemvre. „Pol. Correspond.” accentu z , că deja s'a recunoscutu in şirurile opo i iei, scirea, că Szapary se va retrage imediatu, este o iluziune.

Literatură.

A ap rutu:

„Introducere in sciin ele comerciale” 8° 214 pagini, carte de mare folosu pentru informa iune in diverse cestiuni ale comer ului, afaceri de bani, de banci, banii cei noi, (coróne) de poli e etc. Se află de v ndare la librăria N. I. Ciurcu in Braşovŭ cu pre ul de 1 fl. 25 cr. trimisă francoat . Recomand m  ac st  carte cu deosebire bibliotecilor şcolare,

inv t torilor  i preo imei, cari av ndu ocaziune a conveni cu poporul  i va pute da felurite pove e  i inv t tur  pentru daraverile lui economice.

Legende s u basmele Românilor, adunate din gura poporului de P. Ispirescu, culeg toru tipografu. Bucuresc, 1892. Editura librării H. Steinberg (Calea Rahovei 7). Formatu 8° de 400 p. tipar compresu. Pre ul unui exemplar 4 lei. Broşura con ine 37 de pove ti, a caror valóre literară o recomandă in de-ajunsu reputa iunea literară a regretatului scriitoru popularu Ispirescu.

Luptele pentru na ionalitate ale Românilor de peste mun i, 1848—1849, de Gheorghe Adamescu, profesor in Gala i (România). Formatu mare 8° de 300 pag. Pre ul 2 lei 50 bani; pentru Austro Ungaria 1 fl. — In acestu op  alu s u, d-lu Adamescu, unul dintre cei mai  nf c ra i aderen i  i apărători ai cauzei ardelenice, espune in modu sistematicu luptele pentru na ionalitate ale Românilor de dinco e de Carpa i, basatu pe o mulţime de isv re  i documente dintre cele mai autentice. Cetitorul g se e in acestu op  o iconă completă a mişcărilor din 1848. La scrierea acestei istorii, d-lu Adamescu a consultat nu mai puţin ca 60—70 de isv re române, franceze, germane, maghiare. Felicit m  cu t t  căldura pe d-lu autoru pentru lucrul acesta pre iosu.

Serviciul antropometricu in Bucuresc.

Se scie, c ta greut e int mpin  cei  ns roina i cu stabilirea identita ii unui individ,  i pentru facerea casierului judiciar. Astfelu unu omu era arestatu a i pentru furtu pentru a 5-a  r  spre exemplu, elu  i schimba numele  i era condamnatu ca pentru 1-a  r , căci nu puteai proba cum ilu chiamă. E adev ratu, că inainte aresta ii se fotografiau in s pe l ng  că fotografia nu mai sămăna de multe-ori cu originalul după c p -va ani, s u individul era fotografiat fără must ti  i acum p rt  barbă  i nu mai s m n , mai era  i unu altu inconvenientu. Să admitemu d. e. c  unu individu este arestatu la Gala i; ca să i se afle identitatea trebuia fotografiat acolo  i fotografia sa trimes  la t te poli iile din  r ,  i aici căutată prin fotografiile deţinuţilor, d r pe l ng  că este greu să cau i o fotografi  printre mie de exemplare, fisonomia lui putea fi schimbată  i prin urmare era greu de recunoscutu.

Ast di acestu inconvenientu este  nlaturat , gra ia d-rului Bertillon, care a inventată sistemul de antropometria.

Antropometria este sciin a, care permite recuno cerea unui individu după

măsurare; vorba vine din grecesce *antropos* (om)  i *metros* (măsură).

Este constatată, că este imposibilu ca 2 individi să aiba acelea i măsură la t te p r ile corpului. Măsură individului se face după următoarele p r i ale corpului.

1) Talia, 2) envergura, 3) bustul, 4) lungimea, 6) lăţimea, 7) lungimea  i lărgimea mediului, 10) lungimea aurioularului, 11) lungimea cotului st ng , 12) col rea ochilor,  i in fine semnele particulare.

De  este imposibilu, ca 2  meni să posedă aceste 13 p r i ale corpului asemenea.

Serviciul in Bucuresc este  nfiin tat  dela 1 Februarie a. c.  i a manuat  până a i 1251 individi, din cari 50 copii  i 50 b rba i. A recunoscutu 30 de individi după măsurile antropometrice, acesti individi,  i schimbaseră numele.

 nfiin area sa a costat  5000 lei,  i este de o mare utilitate.

El depinde de ministerul de interne  i este instalată la prefectura poli iei,  i dirigeat  de cătră dr. Minovic, care in su i l'a instalată. Are unu şefu alu serviciului  i 2 copiiști.

Se voru  nfiin a deocamdată biurouri similare la Craiova, Gala i  i Ia i,  i ar fi de dorită, ca asemenea biurouri să se instaleze in t te poli iile de  re-ce instalarea fia-cărui birou costă mai nimic. („Bucuresci“.)

Regaliile  i fo tii iobag .

Braşovŭ, 24 Octomvre v.

In adunarea generală de tómnă a comitatului Huniadorei, ce s'a  inut  la 20  i 21 Octomvre n. c. in Deva, a venit  vorba  i despre răscumpărarea regaliilor.

Se scie, că prin răscumpărarea regaliilor, foștilor iobag  li-s'a facut  o nedreptate strigătoare la ceriu. Amu vorbitu mai pe larg  despre acésta  i a i recapitul m  cele  ise pe scurtă  i pentru cetitorii n stri de Duminecă:

In fia-care comună, regalul s u dreptul de cârciumăritu era  mp r titu a a, că in cele dint iu 9 luni ale anului dreptul de cârciumăritu era alu „domnilor”,  r in cele trei luni de tómnă elu era alu iobagilor, va să dicea trei p r i erau ale „domnilor”,  r a patra parte a iobagilor.

A a-d r  după drept   i dreptate, cu ocaziunea desp gubirei ar fi trebuit  să se împartă sumele de despăgubire a a, ca in fia-care comună trei p r i să se dea foștilor domni,  r a patra parte foștilor iobag .

In loc  de a patra parte in s,

ra ele sale prin ferestra inohisorei. Afară la ferest  erau corbii, cari rodeau cu ciocurile lor la ferul dela ferestrii, d r înzadar, căci nu-l puteau sminti din locu. Păzitorii din curte se înfioră  i vorbeau între sine: „Vede i,  u ce legături stă strig ia cu pasările furcilor. A bun  s m  suntu suflete os ndite,  i acum trebuie să se ducă şi ea impreună cu ele, cum s'au dusu  i copii ei, c nd s'au atinsu de apa cea sfin it !” A a vorbeau păzitorii  i  i faceau cruce.

După ce se mai răci timpul  i se lumina de  in , corbii cronc nind sbur r  spre pădure  i pe când răsări s rele  ntr r  c l ii in inchis re la crăiesă. „Sc l  susu, strig ia!” strigară ei. „Ast di e  in , in care are să  i-se facă dreptate, după cum e ti vrednic ; de a i incolo nu vei mai fermeca crai  i nu vei mai face de ru ine o curte or iesc . F -te gata, a i vei fi omorit  in c inainte de a se lua roua de pe p m ntu  i pe c nd va fi s rele susu, nu va mai fi nimic din tine, dec tu o grămadă de cenu , pe care o va spulbera v ntul!”

Sora cea credincios  privi la c l i, d r nu  ise nimic, cu t te că frica mor ii o cupriuse până in ad ncul inimei.

C l ii o puseră josu,  i rupseră hainele de pe trupă  i o legară strinsu cu funii de c nep . In chinul acesta, privi odată in susu  i atunci vădu o ra a luminos   i acésta era figura dela isvoru, care sta inaintea ei  i-i facea semn să nu uite de jur mentul ei, căci timpul de încercare e apr pe trecut . Sora cea credincios   i g ndea in s in inima ei, că p n  va trece timpul de încercare, va trece  i vie a ei  i atunci apoi va fi sc pat  de bucuriile  i durerile acestei lumi. In inima ei credincios   i lu  r masu bunu dela bărbatul ei celu iubit, d r cu t te acestea ea se  inu de f g duin   i cu t te că inima o îndemna, ea nu trimise Craiului nici o vorbă de r masu bunu.

O duseră acum la locul de osind . Din colibele săracilor e ir  toți afară; săracii, pe cari i-a îmbrăcatu  i hrănită; supuşii, pe cari i-a  nt mpinat   ntot-

d una cu blândete: toți voiau s'o mai ved  odată  i nici unul nu credea, că ea ar fi vinovată mor ii. Imprejurul inohisorei se  ndesuia poporul cu amenin ari, cu pl sete  i cu rug ri, căci elu nu credea, că s'ar pute sălăşlui păcatul intr'unu trupă a a frumosu. C l ii in s luară pe crăiesă in mijlocul lor  i o duseră până la locul, unde era facut  rugul, in mijlocul căruia se ridică unu pară cu unu lan  de feru, cu care aveau să lege pe crăiesă. C meşile pe cari i le au aruncată in temni   i cea pe care o facu mai pe urmă,  i cari aveau să fia arse impreună cu ea, nu le găsiră haiducii, deórece le luase figura din pădure  i a dispărută cu ele.

Corbii se aflau in pădure la isvorul dela st nc , unde r guşiser  de-atâta cronc nit . Impreună cu ei se aflau  i cei doi corbi mici, adecă copii crăiesei.

Dimineța era aci  i  ra desleg rei de bl stemu nu sosise in c. La locul de osind  se adunase totu poporul din apropiere  i depărtare,  i Craiul cu curtea lui  ntreg . Inainte de a-i preda trupul

flacărilor  i celor patru v nturi, judecătorul ceti in c odată judecata,  r preutul ceti o rugăciune  i-i  chin  sufletul puterilor isdului, fiind -că credea, că e st p nit  de duhuri necurate.

Tin ra crăiesă era legat  strinsu de pară, m nile ei erau ferecate in lan uri,  r imprejurul trupului era a şiderea legat  unu lan  de feru. Călăul se apropi  cu focu ca să aprindă lemnele de desuptul ei, d r in acelu momentu  t  că se ivesc din pădure cei şapte frați între strigăte de bucuri , călări pe cai albi,  mbr ca i in cămeși albe. To i erau mndri  i frumo i ca nise ra e de lumină. Abia acum scăpaseră ei din bl stemu prin credin a surorii lor  i grăbiră in acestu momentu să scape dela mor te pe sora lor cea credincios . To i  i reo p tar  forma omenesc , numai celui mai tin ru, la a cărui c me a lipsia m neca cea st ng , rămase in locul bra ului, totu aripa de corbu.

Pe unu caru împodobită cu flori stetea figura dela isvoru, in bra e ea  inea pe copii tinerei crăiese, cari  i ei  i re-

guvernării unguri au sciută face, ca să li-se dea foștilor iobagi numai a opta parte din suma de răscumpărare a fiă-cărei comune. Ei adecă și-au făcut socotela așa: dreptul de cârciumăritu nici de pe cele trei luni din urmă ale anului n'au fost ale iobagilor, ci ale comunelor, prin urmare din acel drept trebuie să li-se facă parte și nemeșilor maghiari, deorece și ei au făcut parte din comune,

Acésta însă este o apucătură nedreptă și revoltătoare; căci deși înainte de 1848, amintitul drept de cârciumăritu trilaru era al comunelor, aceste comune însă erau constituite numai din iobagi, iobagii le susțineau și ei purtau toate greutățile, pe când „domnii“ erau constituiți în mod independent, nu făceau parte din comune și nici nu contribuiau cu nimic la purtarea sarcinilor comune, prin urmare e lucru prea firesc, că ei nici asupra regalului trilaru al comunelor nu puteau să aibă nici un drept ci acest drept li-se cuvine singur numai foștilor iobagi, deorece singur numai ei au constituiți și comunele.

Ei, dér în timpul de aci, ce plătesc de noi dreptul și dreptatea? Puterea este în mâna „domnilor“, ér „domnii“ își fac partea cu „le vine lor mai bine. Cu ocaziunea despăgubirii, ei au sciută potrive lucrurile așa, ca jumătate din sumele de despăgubire cunite foștilor iobagi să fiă a lor, ér foștilor iobagi să li-se dea, în loc de-a patra parte, numai a opta parte.

Dér nici atâta n'a fost de ajuns. Pentru ca să pună pupă pe colac, vine după acésta Curia regescă din Pesta și printr'o enunțaiune a sa dispune, ca foștilor iobagi să nu li-se dea nimic, ci și partea, ce li-a mai rămas, să se pună la dispozițiunea primărilor comunale, pentru ca acestea apoi s'o împartă „frătesce“ între toți locuitorii din comune, neluându-se afară nici foștii nemeși unguresci, nici Jidani și nici alți venetici din sat.

Enunțaiunea acésta a Curiei este atât de monstruoasă și atât de îngrozitoare, încât trebuie să uimască pe orice om cu cât de puțin simț de dreptate, căci a răpi averea privată a cetățenilor, cum este și dreptul de regal, și a-o împărți cu alții, cari nu au dreptul la ea, este un fapt,

care nici între poporele sëlbatice nu-și află părechia.

În fața acestor jăfuiri, foștii iobagi din mai multe comune românesce ale comitatului Huniădorei au apelat la adunarea comitatensă de toamnă a acestui comitat, rugându-o să caute vre-un mijloc pentru apărarea sfintelor lor drepturi. Representantul acestor comune era d-lu avocat din Deva, *Franciscu Hossu Longin*, care cu multă bărbăție a apărât cauza foștilor iobagi din amintitele comune, a adus multe dovezi și cu legea în mână a documentat în modul cel mai neîndoios, că dreptatea pe partea lor este. Alături cu d-lu Longin, au sărit întru apărarea foștilor iobagi români și alți membri comitatensi români din memorata adunare, la cari s'a alăturat și un avocat maghiar, cu numele Hollaki, cari toți împreună au arătat, cu cele mai puternice dovezi, că mare nedreptate li-s'a făcut foștilor iobagi români prin răscumpărarea regalilor.

La acésta adunare era reprezentată și aristocrația maghiară, în frunte cu fișpanul, baron Szentkereszt, ér massa preponderantă a adunării era compusă din funcționari maghiari. Să nu credeți însă, că dintre acești slujbași, susținuți din sudorea poporului românesc, s'a aflat măcar unu, care să-și deschidă gura în contra acestor nelegiuiri. Ei știu și sunt conșcii despre aceea, că poporului i s'a făcut mare nedreptate, ba însuși viceșpanul a recunoscut acésta în fața publicului, — și cu toate acestea, ei toți s'au unit într'a respinge cererea Românilor, dîcînd, că acest lucru nu este treaba lor.

Auți acolo! Ocrotirea poporului în contra jăfuirilor nu este treaba lor! Dér atunci pentru ce sunt ei slujbași poporului și pentru ce mănâncă pâinea acestuia, dacă nu se simt dator a apăra dreptatea! De aceea sunt ei puși în serviciul poporului și de aceea trag leftele cele mari și grase din spinarea acestuia, pentru ca să-și astupe urechile, ca să n'audă plângerile lui și să-l lase pradă pe mâna celor ce vor să-l despoie de averea sa?

Fost'au la sus dîsa adunare comitatensă și nobilii aristocrați maghiari. Dacă aceștia ar fi avut cât de puțin simț de adevărată nobleță, n'ar fi putut rămâne

nemișcați în fața celor petrecute, căci e rușine pentru un „nobil“ de-a se face complice cu cei ce pe nedrept vor să scurteze poporul. Cum pôte aristocrația cea mândră ungurescă să primască un ofertă atât de ilegală, cum este acela, ce i s'a făcut din partea Curiei? Și cum s'a putut, ca reprezentanții aristocrației maghiare, ce erau de față la adunarea dela Hunedora, să rămână atât de liniștiți în fața acelor monstruoase constatări și să nu găsască o vorbă pentru cauza sfântă și dreptă a foștilor iobagi români?

Aceștia sunt deregătorii puși peste poporul nostru de stăpânirea ungurescă! Acésta este „nobila“ aristocrație maghiară, care cu munca foștilor iobagi s'a înălțat și se susține în mare parte și astăzi.

EDUCAȚIUNE.

Educațiunea religioasă-morală.

(Urmare.)

Periodul I.

Educațiunea religioasă-morală la începerea dezvoltării facultăților spirituale.

În periodul întâiu trebuie păziți pruncii de tot ce ar pută desvolta într'înși sămînța rului, precum esemplele rele, cuvintele și faptele scandaloase, și nu numai cele în sine rele, ci încă și aceea, cari părinților în puterea legăturii lor conjugale le sunt ertate.

Rêul, ce se arată în prunc, trebuie la început înecat; și până ce e vîrsta tinere, se pôte îndoi. Nu trebuie dîs: Lasă, că decă își va veni în minte, se va lăsa de cutare lucru, nu! pentru că focul, de ce puni lemne, de aceea totă mai tare arde. Chiar așa este și cu patimile omenilor: ce este rîu, rămîne totă rîu, și nu trebuie ertat să se lătescă; nu trebuie lăsat, ca școala mică să producă foc mare.

În mare rătăcire sunt mamele acelea, cari dîc, că cu cât mai mult o presoa pe fiul lor dela blăstămuri, cu atâta mai mult blăstămă. Aici însă și mama e cauza, de orece ea, când a au dît pe copil blăstămînd, s'eu că a ris, s'eu că numai ici pe coala l'a amenințat, ba și decă l'a amenințat, n'a folosit mijloce serioase. Vorbe ca acestea: „îți taiu limba“, „te belesc“, „te omor“ și câte tôte, nu potă avé nici o urmare bună; căci acestea amenințări neîmplinindu-se, pruncul ride de ele și nu le ia în sêmă.

Scăderile creșterii din casă cad în sarcina învățătorului. Învățătorul trebuie să se lupte cu mari greutăți, ca să pôtă stărpi măcar în parte obiceiurile rele, învățate dela părinți, cari și-au crescut rău pruncii lor.

Unii părinți, numai ca să nu le fiă pruncii în cale, îi trâmît de timpuriu la școlă, mai cu sêmă cu frații lor mai marișori. Acești prunci, nefîndu la anii priceperii, fac incomodare învățătorului, carele în înțelesul legii, nici nu e dator a-i primi în școlă până la etatea de 6 ani; însă învățătorul zelos și conșciu de chiamarea sa, nu se supără pentru aceea, ci cu bucurie îi primesce în școlă, ca pe învățacei benevol, mai cu sêmă decă numai încâtva sunt crescuți bine de-acasă, și cu iubire caută a planta în inima lor simțul religios-moral.

Apoi fînd-că esemplul produce cel mai mare efect, învățătorul și totă școlă lui așa să fiă întocmită, cât în mintea și inima celor de nou veniți, să se întipărescă adevărata religiozitate și moralitate.

Cu ocaziunea binevenită să spună învățaceilor: că Dumnezeu totă lumea și deosebit școala omenilor o guvernează a atotputernica sa mână, și cumcă e pretutindenea de față și tôte le

vede, și la care totdeauna putem recurge cu rugăciunile noastre; însă el numai atunci ne implinesce rugăciunile, oând noi implinim poruncile lui.

Periodul II-lea.

Educațiunea religioasă-morală după dezvoltarea facultăților spirituale.

Aici încă esemplul cuprinde locul cel dintâiu. Pruncii să nu vedă nici dela părinți, nici dela învățător cel mai mic esemplu de imoralitate, căci prin acésta nu numai că se vor sminti, ci și cele mai bune fapte ale lor le vor privi de esemple mecanice, ér nu de fapte provenite din conștiință.

Învățăturile religioase-morale să fiă cu argumente temeinice, prin cari, după dîsa apostolului Petru: „se vor învăța a da causă credinței în ei locuitor“. Obiectul învățaturii să fiă mai vîrtos datoriuțele, cu cari omul și cu deosebire pruncii sunt dator lui Dumnezeu și de-apropelui. Și ca acésta să se întemple cu efect, trebuie pruncii dedaș la ascultare. Ce amă oprită s'eu amă poruncit, aceea să se implinescă, că neglijîndu lucrurile ușore, mai târziu nu vor implini cele mai grele.

În acest period deschilit să i învățăm rugăciunile și cântările bisericesci. Când se rîgă, să-și înalțe cugetul la Dumnezeu și cu pietate să răspundă tôte cuvintele la înțeles, éră când cântă, să pörte tonul lin, în armonie și cu devoțiune. Sub sânta liturgiă și alte servicii dumnezeesci să stea fîcare la locul destinat și să nu vorbescă unu cu altu. Apoi trebuie îndatînă la mărturisire și cuminecatură, și învățați cum să se împărtășescă de aceste sante taine cu vrednicie.

I. Virtuțile în cari să se deprîndă pruncii.

1) *Cruțarea și întrebuintarea timpului cu folos.* Spre acésta an părinții prea puțină grijă. Vedem pruncii totă dîsa umblînd pe stradă: murdari, și chiar de jumătate gol, fără de nici o ocupațiune, prin ceea ce învață lenea, nerușinarea și neprețuirea timpului. Acésta în multe locuri este și la popor, care nimica nu prețuesce mai puțin, decă timpul. Pruncilor mai mici să li-se ierte jocuri, cari nu vatemă nici întregitatea corpului, nici simțurile spirituale. Éră mai înainte în etate, să li-se împărtășească timpul d. e., dimișta când se scôla, să se îmbrace, să se spele și după aceea să se rîge; apoi decă amblă la școlă să-și învețe lecțiunile și să-și pregătască ocupațiunile și numai după aceea să li-se dea de mâncare, apoi să mîrgă la școlă; asemenea și după amîd. Éră de este vacațiune, nici odată să nu li-se ierte a perde timpul înzadar. Să li-se dea ocupațiunii economice s'eu industriale amăsurat sexului și etății lor, d. e. pruncii să cioplască și să implinescă servii de casă și de economie, ori de industrie, éră fetițele să cose și să spele hainele păpușelor, apoi mai crescînd în etate, să ajute părinților la lucrurile mai ușore de casă ori de câmp.

2) *Bunacuvîntă.* Aici să li-se spună pruncilor: să fiă modești în purtare, în vorbire, și totă mișcarea lor să fiă amăsurată locului și persoanelor, cu cari vin în atingere. De esemplu mergînd într'o casă străină, să-și ia pălăria ori căciula de pe cap, să salute după cuviință, să stea drept, să nu caute în tôte părțile, și să nu-și sufle nasul jos, s'eu să scuie. Éră când ar veni la casa părinților vre-o persoană străină, să nu stea în casă cu pălăria ori căciula pe cap, să se scôle, să salute cu cuviință, și să nu vorbescă cu frații s'eu alții din familie, nefînd întrebăți ș. a.

3) *Aplecarea spre serviiu.* Aici trebuie pruncii reflectați: că omenii trăiesc în societate unu spre folosul altuia, apoi după cum dîce proverbul: „Astăzi mie, mâne ție“, omul nu trebuie să caute a servi altora totă numai pe plată, ci la casă de lipsă, să-i pară bine, că pôte face un serviiu bun altuia. Nu este nimic mai urit în natura omului, decă egoismul. Or ulu egoist trăiesc

luară chipul omenesc și-și întindeau brațele spre mama lor.

Figura făcî semnu crăesei, că au trecut cei șapte ani de chin și de tăcere. Indată crăieșa țipă de bucurie și începă a vorbi. Legăturile îi cădură de pe trup, mâinile i se deslegară și oând se văd liberă, primele cuvinte de bucurie le adresă, nu fraților s'ei, pentru cari a suferit tôte, nici Craiului, care cuprinse piciorle ei, ci copilașilor ei iubiți, spre cari își așinti primele priviri vesele ale ei.

Mama Craiului își desbracă haina sa, surorile lui își scôseră din degete inelele cele scumpe și le deteră surorii celei credincioase, ca să se împodobescă. Frații rupseră legăturile surorii, poporul isbucni în strigăte de bucurie multumînd lui Dumnezeu, că a scăpat pe buna și milostiva crăieșă din gura morții. Călii fugiră inspăimîntați, ér omenii împărăsciară rugul, pe care era să ardă crăieșa.

Poporul duse e sus pe mândra crăieșă și pe copiii ei, împrejurul mulțimei mergeau cei șapte frați, înderăt

urma craiului cu toți curtenii. Clopotele sunau și în drumul lor spre palat, toți trandafirii dimprejur înfloriră și pörta palatului încă era împodobită cu cunună mândre.

De pe umerii poporului, Craiul își luă tînăra lui crăieșă și pe copiii lui, el îi duse în palat și-i puse pe scaunul lui cel de aur. Craiul era acum înoungiurat de cei șapte frați. Nu se găsiră în tôte țerile viteji mai mari ca aceștia; săbiile lor apără pe Craiu și-l făcură vestit și bogat. Craiul trăi încă mulți ani cu soția lui cea credincioasă și iubită, și tôte cuvintele de iubire și dragoste, pe cari ea nu le pută rosti mai înainte, i-le spuse ea acum de aci, până au fost duși amîdoi la odihna vecnică. Cei șapte frați încă au murit cu timpul, dér despre pățania lor și despre sora lor cea credincioasă au povestit omenii multă și povestesc încă și astăzi.

Porumbacul inferior, 1892.

(Din nemțesce).

Dimitrie Mandaș.

numai pentru sine, nu are amici, nu are societate cu nimeni; prin urmare nici nu poate spera, ca să fie ajutat de alții. La acesta ar trebui să se deprindă pruncii în creșterea de casă, când părinții i-ar lăsa să împlinescă unele servicii fraților și surorilor lor. Inse după ce și această virtute în multe locuri e neglijată, rămâne totu în sarcina învățătorului, carele va arăta prin exemple folosul apeler spre servicii. Deci ca să pōtă observa: că ore sunt deprinși pruncii la servitiu, va face probă și anume: va lăsa ca să cadă ceva jos, apoi va curăța carii prunci din giurul lui voru ridica acel obiect, sau va dice, oă a perdut ceva amblând prin curtea scōlei; atunci îndată se voru arăta pruncii cari voescă a căuta acel obiect. Apoi dela servitiu mai ușore, ii va dăda la mai grele, d. e. a arăta altui conșcolar, cum să și pregătescă ocupațiunea ș. a.

(Va urma.)

MULTE ȘI DE TOATE.

O conjurațiune în contra colerei.

Intr'una din nopțile trecute mai mulți locuitori dintr'o comună din Kursk (Caucas) temându-se să nu viă colera și la ei, s'au hotărît să o farmece, dōdoar voru scăpa cumva de ea. Tēranii, după ce s'au adunat în număr mare în marginea comunei, au alesu dintre ei 3 vėduvi, 3 vėduve, 3 tineri și totu atâtea fete mari. Aceștia au luat un plug și au început să tragă brazde cu plugul în tōte răspântiile din ținutul acela. Apoi în brazde au sēmēnat sarea cu nisip strigând cātū ii lua gura:

— „Colera se vie atunci, când sēmēnatura asta va incolți și va da rōde!“ In totu timpul cātū au outrierat cāmpurile și răspântiile, vėduvele și fetele erau îmbrăcate numai cu cōmășile. Bărbații, cari mergeau în urma lor, murmurau într'una totu felul de rugăciuni.

Credința că o astfel de „conjurațiune“ ajută — e fōrte veche. Ōmenii afirmă, că ultima oră când a bāntuit colera, ea a fost oprită să viă în ținutul acela numai prin astfel de ceremonii și farmece.

Maimuțe funcționari.

Sunt unele maimuțe, cari din cauza inteligenței lor, pot fi dresate așa de bine, încātū sunt în stare să fie în casă locuitori unei servitōre chiar. Ele mătură, spală vasele, aduc apă și lėgănă copiii. Se spune, că unu american a mers până acolo de a învăța pe o maimuță să cante perfectu cu pianul o polcă. In Siam însă maimuțele sunt întrebuințate cu mare succes ca funcționari comerciali și încă ca sub-cassieri. In această ținut, unde circulă totu felul de monede streine, se înțelege, că sunt și o mulțime de falsificatori de bani. Negustorii pe de o parte, nu pot deosebi bine monedele false de cele bune, dēr nici n'au timp să stea să le totu examineze. Ei au observat însă, că maimuțele pot deosebi bine și repede monedele, de aceea le întrebuințeză ca sub-cassieri în magazinuri. Vine unu om de es. și cumpără o marfă ore-care. El plătesce la cassier; cassierul dă monedele „d-lui sub-cassier“, adică maimuței.

Maimuța ia fiă-care monedă în parte și o bagă în gură, unde o ține câteva momente — gânditōre. Dēcă moneda e falsă o asvērle, ér dēcă e bună o dă cassierului. Cumpărătorii consideră judecata maimuței în privința acesteia infalibilă și nu protesteză. Etă dēr nise funcționari bun, cari nu ceru nici o lėfă, nici îmbrăcăminte, oi numai de mănecare.

Dela manevre.

Capitanul (cără unu țiganu recrut): „Mă, érășii nu ții pasulă, Reocrul: „D-le capitanu, eu ilă ținū, dēr nu lă ții compania!“

A eșit de sub tipariu Călințarulū plugarului pe anulū 1893.

Prețulū 25 cr. + 5 cr. porto.

Se află de vėndare la tipografia
A. Mureșianu Brașovū.

Prețurile cerealelor din piața Brașovū.

Din 4 Noemvre 1892 n.

Măsură sau greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă.	
		fl.	cr.
1 H. - L.	cel mai frumos	6	10
„	Grâu mijlociu . . .	5	50
„	„ mai slabă . . .	5	—
„	Grâu mestecatū . . .	4	50
„	Sēcără { frumōșă . . .	3	80
„	„ { mijlociă . . .	3	60
„	Orzū { frumōșū . . .	3	20
„	„ { mijlociu . . .	3	—
„	Ovėsū { frumōșū . . .	1	80
„	„ { mijlociu . . .	—	—
„	Cucuruzū	3	—
„	Mălaiu	3	50
„	Mazēre	6	—
„	Linte	10	—
„	Fasole	3	60
„	Sēmēntă de inū . . .	8	50
„	Sēmēntă de cânepă . .	4	—
„	Cartofi	—	80
„	Măzēriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . . .	—	52
„	Carnea de porcū . . .	—	52
„	Carnea de berbece . .	—	32
100 kil.	Sēu de vită { prōspētū . . .	23	—
	„ { topitū	32	—

Călințarulū sēptēmănelū are 31 zile.	Brunarū	Sōrele	
		răsare	ajune
Călințarulū sēptēmănelū	Călințarulū Gregorian	6	4
		5	4
		6	4
		6	4
		6	4
		6	4
		6	4
		6	4
		6	4
		6	4
		6	4
		6	4
Călințarulū Iulianū	Călințarulū Iulianū	6	Leonhard
		7	Engelbert
		8	Claudius
		9	Theodor
		10	Lundorf
		11	Martin
		12	Jonas
		25	Mart. Martian
		26	M. Mart. Dimitrie
		27	Mart. Nestor
		28	Mart. Terentie
		29	Mart. Anastasia
30	Par. Zenovie		
31	Apost. Stachie		

Bursa din Bucuresci

din 2 Nov. n. 1892.

Valori	o/o	CUMPE
Rentă română perpetuă 1875	5 1/2	99.—
Renta română amortisabilă . . .	5 1/2	96.—
idto	4 1/2	82 1/2
Renta rom. (rurale convertite)	6 1/2	102 1/2
Oblig. de statū C. F. Române	6 1/2	—
idem	4 1/2	—
Imprumutulū Openheim 1866	8 1/2	—
Imprumutulū Oraș. Bucuresci	5 1/2	—
idem idem din 1884	5 1/2	89 1/2
idem idem din 1890	5 1/2	91 1/2
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	7 1/2	—
Credit fonciarū ruralū	5 1/2	96.—
idem idem	7 1/2	103.—
Credit Fonc. Urb. din Bucuresci	6 1/2	101.—
idem idem	5 1/2	90.—
idem idem	5 1/2	82.—
Credit Fonc. Urban din Iași . . .	10 fr	276.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	7 1/2	—
Banca Națion. ult. div. 84.45	500	—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	—
Naționala de asig. ult. div. 36 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.—	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 50	129	—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 10	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—
Rubla de hârtie	—	—
Banca Națion. a României	—	—
Scompt.	6 1/2	—
Avansuri pe efecte	7 1/2	—
vansuri pe Lingouri	6 1/2	—

Tērgulū de rimători din Steinbruch. La 30

Oct. n. starea rimătorilor a fost de 122,587 capete, până la 1 Nov. au intrat 4173 capete și au eșit 1039 rămânēndū la 26 Octob. unu număr de 122,443 capete. — Se noteză marfa:

ungurească veche, grea dela 41.— până la 42.— cr. marfă ungurescă tineră grea dela 44 cr. până la 45 cr., de mijlocū dela 44 1/2 cr. până la 45— cr. ușorā dela 45 1/2 cr. până la 46 cr. — Marfă țērănescă grea dela 41 până la 42 cr. — de mijlocū dela 43 cr. până la 43 1/2 cr. ușorā dela 44 cr. până la 45 1/2— cr. — Marfă de România Băkony de grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușorā dela — cr. până la— cr. transito dto țepōsă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. Marfă sērbescă grea dela 42 1/2— 44 cr. transito, mijlociă grea dela 42 1/2—43 1/2 cr. transito ușorā de la 42—43— cr. Porcii ingrășați de unū anū dela — cr. până la — cr., ingrășați cu cucuruzū dela — cr. până la — cr., ingrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la țară cu 47.

Cursulū losurilorū private

din 2 Nov. n. 1892.

	Cump.	Vind.
Basilica	6.60	6.90
Creditū	191.—	192.—
Clary 40 fl. m. c.	53.75	54.50
Navig. pe Dunăre	125.25	126.25
Insbruck	25.50	26.50
Krakau	23.—	24.—
Laibach	22.25	23.25
Buda	55.50	56.—
Palffy	53.50	54.25
Crucea roșie austr.	16.75	17.25
dto ung.	11.20	11.50
dto ital.	12.50	12.90
Rudolf	23.—	24.—
Salm	62.50	63.50
Salzburg	26.50	27.—
St. Genois	63.30	64.10
Stanislaw	31.—	32.—
Trieitine 4 1/2 100 m. c.	131.—	133.—
dto 4 1/2 50	63.75	64.25
Waldstein	38.50	39.50
Windischgrätz	60.—	64.—
Sērbesci 3 1/2	37.50	38.—
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4 1/2	125.75	126.25

Cursulū pieței Brașovū

din 4 Noemvre st. n. 1892.

	Vand.
Bancnote romănesci Cump.	9.45
Argintū romănescū	9.40
Napoleon-d'ori	9.48
Lire turcesci	10.48
Seris. fonc. „Albina“ 6 1/2	101.—
„ 5 1/2	100.—
Imperial	9.65
Galbin	5.55
Ruble rusesci	117.—
Mărci germane	58.20
Discontulū 6—3 1/2 pe anū.	—

Cursulū la bursa din Viena

din 5 Noemvre st. n. 1892

Renta de aurū 4 1/2	112.—
Renta de hârtiă 5 1/2	100.80
Imprumutulū căilorū ferate ungare aurū	120.40
dto argintū	101.—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare [1-ma emisiune]	118.—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare [3-a emisiune]	—
Bonuri rurale-ungare	94.25
Bonuri croato-slavone	—
Despăgubirea pentru dija de vinū ungurescū	96.50
Galben împărătesci	5.68
Napoleon-d'ori	9.52
Mărci 100 imp. germane	58.77
Londra 10 Livres sterlinge	119.63

Proprietarū **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactorū responsabilū: **Gregoriu Maiorū.**

Nr. 13422/1892. 960,3—3.

PUBLICAȚIUNE

Lucrările și furnisările pentru executarea unei noue conduceri de apă în orașul reg. liberu **BRAȘOVU** în Ungaria (Transilvania) se voru preda pe cale scripturistica de fōrte **Joi in 22 Decemvre a. c.** la subscribitul magistratū, sub următōrele condițiuni:

- 1) asupra contragerii și concentrării apei în 2 teritōre de isvōre;
- 2) asupra clădirei unui canalū conducător și a duorū reservoiri din beton;
- 3) asupra introducerii rețelei sulinarelor de ferū și furnisării întregului materialū receiverū spre acestū scopū.

Grupele lucrărilor de sub 1—3 incl. represintă aproximativ următōrele spese:

- a) Pentru contragera și concentrarea apei . . . . . 28,000 fl.
- b) Pentru lucrările de betonū . . . . . 100,000 fl.
- c) Pentru introducerea și furnisarea sulinarelor de ferū 244,000 fl.

Laolaltă . . . . . 372,000 fl.

Se admitū și se primesc oferte pentru luarea în primire a lucrărilor și furnisărilor materialului a tuturor celor 3 grupe susamintite, sēu numai în parte, stândū însă reprezentanței comunale orășenesci în libera voiă, ca fără considerațiune de mărimea prețului pretinsū, să și aleggă sēu să respingă tōte ofertele.

Se invită deci reflectanții, de a și așterne la primarulū orașului Brașovū, celū multū până **Joi in 22 Decemvre la prāndū 12 ore** (timpulū mediu european) ofertele scripturistice, sigilate, provēdute cu timbrulū necesarū și cu unū vadiu de celū puținū 5% din suma de clăditū pretinsă.

Oferentulū are să deohiare prin ofertū, cumcā i sunt cunoscute și că se supune necondiționatū operatōrului provēdute cu clausula de autentificōare, și anume planurilor de clăditū, preliminarilor, condițiunilor de oferte și acolorū contractuale, mai departe condițiunilor speciale a) pentru contragera și concentrarea apei, b) pentru clădirea unui canalū conducător și a reservoirilor din beton și c) pentru introducerea și furnisarea sulinarelor de ferū; în fine tarifului orășenesc de prețuri pentru lucrările de clăditū ale profesiōnistilorū.

In ofertū este de a se aminti în cifre și litere prețul singuraticilor lucrării și materialii indicoate în preliminarū, precum și suma principală rezultandă din aceste, în fine numele și locuința oferentului. Ofertulū are să fiă subscribit de oferentū însuși. Ofertulū este legatū de singuraticile prețuri satorice de densulū și nu se admite rezervarea dreptului din parte-i față de prețurile materialelor și față de mărimea plăților lucrărilorū.

Se obligă mai departe oferentulū de a aminti locurile, dela cari are de a și procura materialele, ce au de a se folosi pentru conducerea apei, precum sulinare, hydrante, ventile, cementū etc.

Oferentulū are să fiă însuși specialistū, în casū contrarū are de a și aminti în ofertū persōna specialistă menită pentru executarea lucrărilor, și anume persōna specialistă, care a executatū deja până acum astfel de lucrări în modū mulțămitorū. Asupra executării astfel de lucrări au de a se așterne documente. Elaboratele de clăditū și condițiunile se pot examina din partea interesăților, cărora li-se recomandă mai întâiu o orientare asupra referințelor la fața locului, la oficiulū orășenescū de clădire până în ziua pertractării de oferte, și anume în decursulū ōrelorū oficiōse. La cererea adresată cără oficiulū orășenescū de clădiri pe cale verbală sēu scripturistica se pot estrada condițiunile, precum și formularele de oferte fără vre-o rebonificare, pe când copiile planurilor: pe lângă solvirea unei taxe de 10 fl. Informațiunile recerute se dau din partea magistratului cu tōtă promptitudinea.

Brașovū, 22 Octomvre 1892.

Magistratulū orășenescū.

Nr. 2337—1892 876,3—1.

not.

PUBLICAȚIUNE.

Din partea subscribitului oficiu comunalū se aduce la cunoscința publică, cum că

dreptulū de măcelăritū

sēu vėndare de carne în comuna **Zērnești** pro 1893, 1894 și 1895, se va esarena prin licitațiune publică în **20 Noemvre 1892** la 10 ore a. m. în cancelaria comunală, unde se pot vedē condițiunile de esarendare în fiăcare di în ōrele oficiōse.

Zērnești, 28 Octomvre 1892.

Oficiulū comunalū.

I. Șenchea, primarū.
Badiu, notarū.

881,3—1.

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste
von fl. 1.40 bis 17.75 p. Meter (ca 38 Qual. u. 600 versch. Farben) — verwendet
 roben- und stückweise porto und zollfrei die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Nr. 8561—1892

963,3—1.

== Anunciu. ==

Esclența Sa d-lu ministru r. u. de agricultură a concesu, prin hârtia sa de datto ⁸⁸³⁵ 1892, ca din prima tăiatură a părții „B“ de exploatare a pădurei din comuna Satulungu (Hosszufalu) să se dea spre folosință o cantitate de lemnu pe anii 1891 și 1892, ce are să fiă tăiată conformu planului silvanalū. Licitarea publică și verbală a acestei cantități de lemnu se va face la **1 Decemvre** a. c. 10 ore a. m. la primăria comunnală din locu. Ofertele, pe lângă depunerea vadiului de 10% în bani gata, ori în hârtii de valoare, se primescu de cătră primăria comunnală până în ziua înainte de terminulū licitării.

Cantitatea de lemnu folosibilă constă din 3974 trunchi de fagu de-o masă 11423 m³, înalți circa de 55 cm., c'unu diametru de 24 cm. și din 177 trunchi de piu de-o masă de 2054 m³, înalți circa de 95 cm. c'unu diametru de 26 cm.

Prețulū de strigare 5801 fl. Partea pădurii de tăiatu se află lângă PREDELUT, departare de 19 chlm. dela gara din Satulungu.

Condițiunile de licitare și de exploatare se potu afla la subscrisa primăria comunnală și la inspectoratulū silvanalū din Satulungu.

Satulungu, 25 Octomvre 1892

Ioanū Găvrusu,
notaru.

N. Roșculețu,
primaru.

== ANUNCIU. ==

Expositia universală.

Medalia de aurū.

Distrugătorulū
TORD-TRIFE

nimicesce cloțanu, șoreci și soboli fără nici o primejdiă pentru celelalte animale de casă. Acestu productū nu conține nici strikin, nici arseaicu, sēu fosforu, nici vre-o substanță vătămătoare pentru animalele de casă.

Unu pachetu 50 cr. — Intrebuintare ușoră. — Succesū sigurū.

Instrucțiune pentru folosire. Pentru cloțanu să se ia bucăți de pâne înmuiate și se prăsare peste aceste în cantități mici. Pentru soboli să se amestece prafulū cu vermi de pământ. Sēu cu carne friptă.

A. Cousseau Traverse Gazzino, 5, Marsilia (Francia), Inventatorū.

Uniculū depou principalū pentru Brașovū:

Victorū Roth.

939,8—5.

Farmacia la ursu. Strada Hircher & Orfanilorū 1.

Dintre tôte hârtiile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hârtia de țigarete **veritabilă franțuzescă**

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lorū
JOSIFŪ BARDOU & FILS în
PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurū, 16 diplome de onore mari, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hârtia, care în fineță și bunătate întrece tôte celelalte hârtii de cigarete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiă-care cărticeică pōrtă firma **JOSIFU BARDOU & FILS.**

„Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede sēu crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adecă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpētatu în **Brașovū** la tôte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantū mai bunū de tutunū.

855.—20

Prima croitoria modernă română în Brașovū.

Subscrisulū imi iau libertatea de-a aduce la cunoscința On. publicū, cum-că mi-am asortatū

O croitoria cu totū soiulū de stufe
în Piața locală, Tergulū cailorū Nr. 13.

Articii mei suntū procurați din cele mai favorabile isvōre și cōrēspundū intru tôte recerincilorū moderne, așa că mē punū în poziția de a putē cōrēspunde pe deplinū pretensiunilorū On. publicū la tôte ocaziunile cu ce este **mai bunū, solidū și plăcutū.**

Experiența mea îndelungatā pe acestū tērēmu și perfecțiunea mea din nou **în arta croitului academicū** mē punū în poziția de-a putē cōrēspunde fără obiecționare ori și cărei încredințării ce cade în sfera mea.

Pe lângă eminențele mele isvōre de procurare și pe lângă îmbogățirile mele cunoscințe în ce privesce arta croitoriei, imi permitū a promite, că nisuința mea va fi de-a procura îndestularea completă a cliențilorū mei, printr'o lucrare conșciențiosă și promptă.

Cu distinsū respectū,

957,4—3

N. Turcu.

Frații Simay

Brașovū, Tergulū Grăului Nr. 3.

Trosuri complete pentru mirese; depositū de albituri și pânzării de masă; asortimentū bogatū de confecțiuni pentru dame; articole de modă indigene și străine. Se primescu comande pentru vestminte de dame și de bărbați, cari se vorū esecuta câtū se pōte de cu gustū, și punctualū cu prețuri moderate.

931,14—6.

ANUNCIU.

Subscrisulū facū prin acestā cunoscutū on. publicū, că localitățile „**REDOUTEI**“ le-am luatū în arēndă și după ce mi-a succesū a preda bucătaria d-lui **L. Lencs** restauratorū alū casinei magnațilorū din Clușiu, imi i-au permisunea de a face cunoscutū p. t. publicului, că la **baluri, concerte, nunte, reprezentațiuni de diletanți** etc. aceste localități le potū oferi dela **1 Noemvre n. c.** cu prețurile cele mai eftine.

Cu stimă,

Franciscū Fiedler,

profesorū de dansū
anteprenor al localitățilorū „Redoutei.“

956,2—2.

APA MINERALĂ

ERDŐVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltulū decretū ministerialū Nr. 88/733 din 6/12 1891.

Sursa Erdővidék—Baross, este de numeratū între cele mai curate ape minerale alcaline, feruginōse și acido carbonice. Grația acestei compozițiuni chimice și a gustului sēu plăcutū, acestā apă, amestecatā cu vinū este o bētură plăcută și rēcoritōre la masă și în timpū de epidemiā o esclență bētură higienicā menită a înlocui apa de bēnto.

Apa minerală Erdővidék—Baross este recunoscută ca una ce măresce pōfta de mănōare, activează digestiunea, este de o **eficacitate incomparabilă** în afecțiunile stomacului și rinichilorū și influințēază în modū satisfăcătorū asupra regulatei funcționării a organelorū urinare.

Persōnele anemice și în stare ce slăbiciune gasescu în acestā apă unū fortifiant excelentū din cauza ferului ce conține.

În afecțiunile căilorū respirătore, reumatismū muscularū și în diferite stări de slăbiciune a nervilorū, întrebuintarea ei este însoțită de rezultate eclatante.

Amestecatā cu sucū de lămăie sēu siropū de smeură, ea este recomandabilă, ca esclență limonadā gustosă, rēcoritōre și higienicā.

Apa Baross „ERDŐVIDÉK“ în Transilvania este de găsitū la băcăniia lui

CAROLŪ IRK, str. Porții Nr. 65

precum și la d. d.: **Duschoiu Iohann & Sohn, Karl Töpfner, Josef Scheser, Anton Zeriff. M. Zeriff, Anton Bede, Iohann Nagelschmidt și Fritz Geisberger.**

Prețulū unei sticle **1 litru, 6 cr.**

910,—12